

Ειδική έκθεση

Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ: καιρός τα λόγια να γίνουν πράξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-VI
Εισαγωγή	01-14
Ισότητα των φύλων και οικονομική μεγέθυνση	01-04
Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου: μέσο επίτευξης της ισότητας των φύλων	05-07
Η δέσμευση της ΕΕ για προώθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου	08-11
Δέσμευση και υποχρεώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου	12-14
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	15-23
Παρατηρήσεις	24-100
Η Επιτροπή δεν διαθέτει ακόμη πλήρως αποτελεσματικό πλαίσιο για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ	24-48
Η στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων δεν προάγει επαρκώς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου	25-35
Το θεσμικό πλαίσιο της Επιτροπής μπορεί μεν να ενισχύεται, ωστόσο δεν υποστηρίζει ακόμη πλήρως την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου	36-48
Ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων	49-73
Η Επιτροπή δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στην ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών και προγραμμάτων που εξετάσαμε	50-59
Η Επιτροπή καθόρισε λίγους στόχους ρητά συνδεδεμένους με το φύλο	60-62
Η Επιτροπή δεν παρακολουθούσε αποτελεσματικά τη συμβολή του προϋπολογισμού της ΕΕ στην επίτευξη της ισότητας των φύλων	63-65
Ελάχιστες ήταν οι πληροφορίες που δημοσιοποιούσε η Επιτροπή σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων	66-73

Ο καθορισμός λεπτομερών νομικών απαιτήσεων διευκόλυνε την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα 74-100

Μολονότι τα ΕΔΕΤ έχουν μεγάλες δυνατότητες να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων, λίγα ήταν τα στοιχεία που εντοπίσαμε σχετικά με τα αποτελέσματα για το ΠΔΠ 2014-2020 76-84

Οι άμεσες ενισχύσεις προς τους γεωργούς από το ΕΓΤΕ δεν λάμβαναν υπόψη τη διάσταση του φύλου 85-93

Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την ισότητα των φύλων σε όλες τις πτυχές του Erasmus+ 94-100

Συμπεράσματα και συστάσεις 101-109

Συνομογραφίες

Γλωσσάριο:

Απαντήσεις της Επιτροπής

Κλιμάκιο ελέγχου

Χρονοδιάγραμμα

Σύνοψη

I Η *ισότητα των φύλων* αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγνωρίζεται επίσης ευρέως ως σημαντική κινητήριος δύναμη της οικονομικής μεγέθυνσης. «*Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου*» σημαίνει την ενεργό προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλα τα στάδια και σε όλους τους τομείς χάραξης και εφαρμογής πολιτικής. Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει τη βάση για αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, υποχρεώνοντας την ΕΕ να προάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της.

II Η Επιτροπή έχει αναλάβει τη δέσμευση να υλοποιήσει αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν υπογραμμίσει την ανάγκη οι δεσμεύσεις υψηλού επιπέδου της ΕΕ όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης αυτής να εφαρμοστούν στην πράξη. Κατά τις διαπραγματεύσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) τόσο της περιόδου 2014-2020 όσο και της περιόδου 2021-2027, τα τρία θεσμικά όργανα συμφώνησαν επί της σημασίας της συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων κατά την κατάρτιση του ενωσιακού προϋπολογισμού.

III Ο έλεγχός μας λαμβάνει υπόψη το ενδιαφέρον που έχουν εκφράσει για το ζήτημα αυτό τα ενδιαφερόμενα μέρη, και αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία, καθώς η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα μια νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων. Είναι επίσης επίκαιρος, επειδή είναι σημαντικά τα ενωσιακά κεφάλαια που θα δαπανηθούν βάσει του νέου ΠΔΠ 2021-2027 και του μέσου «Next Generation EU».

IV Αξιολογήσαμε κατά πόσον, από το 2014 και εξής, η διάσταση του φύλου είχε συνεκτιμηθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ, με σκοπό την προαγωγή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Συγκεκριμένα, αξιολογήσαμε αν το πλαίσιο της Επιτροπής για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου ήταν κατάλληλο, αν η ισότητα των φύλων λαμβανόταν υπόψη στον κύκλο του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς και αν η ισότητα των φύλων είχε ενσωματωθεί στα πέντε χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που επιλέξαμε, ήτοι σε τρία από τα πέντε ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και στο Erasmus+. Λαμβανόμενα ως σύνολο, τα προγράμματα αυτά αντιπροσωπεύουν το 66 % του ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020. Αναλύσαμε επίσης ορισμένες από τις βασικές χρηματοδοτικές προτάσεις της Επιτροπής που συνδέονται με το ΠΔΠ της περιόδου 2021-2027 και το μέσο «Next Generation EU».

V Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε ακόμη εκπληρώσει τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Διαπιστώσαμε ότι η στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων δεν προήγε επαρκώς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και ότι, καίτοι το θεσμικό πλαίσιο της είχε ενισχυθεί, δεν υποστήριζε ακόμη πλήρως τη συνεκτίμηση της διάστασης αυτής. Παρατηρήσαμε ότι ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων. Η Επιτροπή δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στην ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών και των προγραμμάτων που εξετάσαμε. Η χρήση *χωριστών κατά φύλο δεδομένων* και δεικτών υπήρξε περιορισμένη, ενώ ελάχιστα ήταν τα στοιχεία που δημοσίευε σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων. Από την άλλη πλευρά, σε τομείς στους οποίους οι νομικές υποχρεώσεις ορίζονταν λεπτομερώς, η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα ήταν ευκολότερη.

VI Συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

- να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο που χρησιμοποιείται για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου·
- να αναλύσει βάσει φύλου τις ανάγκες και τις επιπτώσεις και να επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας·
- να συλλέγει, να αναλύει και να παρουσιάζει συστηματικά τα υπάρχοντα χωριστά κατά φύλο δεδομένα που σχετίζονται με τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ·
- να χρησιμοποιεί στόχους σχετικούς με τα φύλα και ανάλογους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου·
- να αναπτύξει σύστημα για την παρακολούθηση των κεφαλαίων που διατίθενται και χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων και να παρουσιάζει ετησίως στοιχεία σχετικά με τα επιτυγχανόμενα αποτελέσματα από την άποψη αυτή· και
- να αξιολογεί κατά πόσον η ισότητα των φύλων λαμβάνεται υπόψη στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών και να παρουσιάζει σχετικά στοιχεία.

Εισαγωγή

Ισότητα των φύλων και οικονομική μεγέθυνση

01 Η ισότητα των φύλων αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παραπέμπει στην αρχή σύμφωνα με την οποία οι γυναίκες και οι άνδρες πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα, τις ίδιες υποχρεώσεις και τις ίδιες ευκαιρίες. Η παρούσα έκθεση αναφέρεται σε «γυναίκες» και «άνδρες», τους όρους που χρησιμοποιούνται στις Συνθήκες της ΕΕ. Αναγνωρίζουμε, ωστόσο, ότι οι *έμφυλες ταυτότητες* δεν περιορίζονται σε αυτές τις δύο κατασημάνσεις.

02 Η ισότητα των φύλων αναγνωρίζεται ευρέως ως μια σημαντική κινητήριος δύναμη της οικονομικής μεγέθυνσης¹. Στη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 που δημοσίευσε η Επιτροπή² επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με μελέτη του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)³, «η ισότητα των φύλων συνεπάγεται περισσότερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη παραγωγικότητα». Στη μελέτη εκτιμάται ότι η βελτίωση της ισότητας των φύλων θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατά κεφαλήν αύξηση του ΑΕΕ μεταξύ 6,1 % και 9,6 % μέχρι το 2050, με πιθανό αντίκτυπο στο ΑΕΕ ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ έως και 12 % μέχρι το 2050. Βλέπε [γράφημα 1](#).

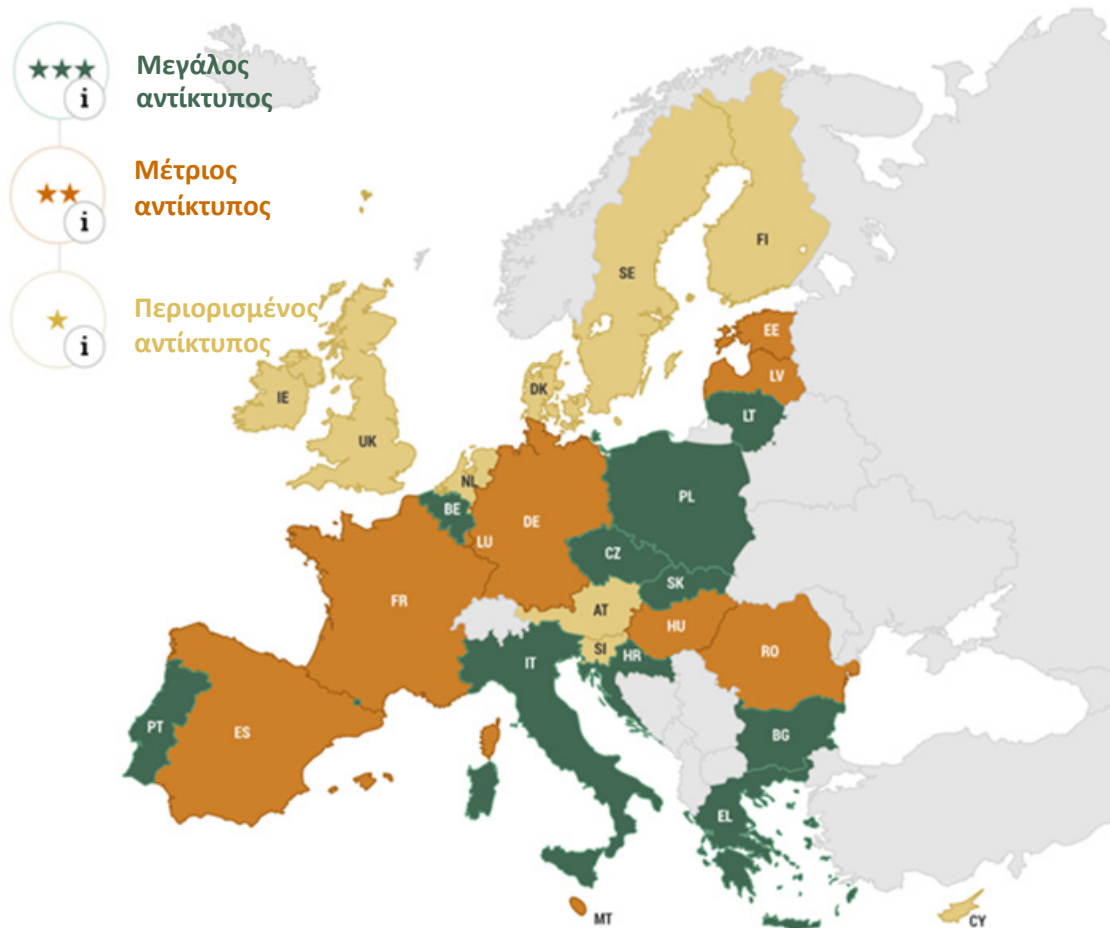
---

¹ Παραδείγματος χάριν: McKinsey Global Institute, [How advancing women’s equality can add \\$12 trillion to global growth](#), Σεπτέμβριος 2015· World Economic Forum, [Mind the 100 Year Gap](#), Δεκέμβριος 2019· IMF, [Gender Inequality and Economic Growth: Evidence from Industry-Level Data](#), Ιούλιος 2020· IMF, [Women, Work, and the Economy: Macroeconomic Gains from Gender Equity](#), Δεκέμβριος 2013· Åsa Löfström, Umeå University, [Gender equality, economic growth and employment](#).

² COM(2020) 152 final.

³ EIGE, [Economic Benefits of Gender Equality in the European Union](#).

Γράφημα 1 – Αντίκτυπος της βελτίωσης της ισότητας των φύλων στο ΑΕΕ των κρατών μελών της ΕΕ το 2050

Πηγή: EIGE, *Economic Benefits of Gender Equality in the European Union*. Τα κράτη μέλη ομαδοποιήθηκαν σύμφωνα με τον βαθμό ισότητας των φύλων που έχουν επιτύχει στον τομέα της εργασίας, όπως προκύπτει από τον δείκτη ισότητας των φύλων που δημοσιεύει το EIGE. Ο εκτιμώμενος αντίκτυπος αφορά αύξηση του ΑΕΕ που κυμαίνεται από περίπου 12 % μέχρι το 2050 («μεγάλος αντίκτυπος») έως περί το 4 % («περιορισμένος αντίκτυπος»).

03 Από μελέτες σχετικά με τις επιπτώσεις της κρίσης COVID-19 που πραγματοποίησε η Επιτροπή⁴ προκύπτει ότι οι γυναίκες έχουν δεχθεί δυσανάλογο πλήγμα από οικονομική άποψη. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁵ αναγνωρίζει ότι η πανδημία έχει επιδεινώσει τις υπάρχουσες διαρθρωτικές ανισότητες των φύλων και

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Economic sectors at risk due to COVID-19 disruptions: will men and women in the EU be affected similarly?*, 2020, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *The impact of sex and gender in the COVID-19 pandemic*, 2020.

⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2021: Η διάσταση του φύλου κατά την περίοδο της κρίσης COVID-19 και έπειτα από αυτή.

υποστήριξε την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και τη *συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων στον προϋπολογισμό*, στο πλαίσιο της απόκρισης για την ανάκαμψη από την COVID-19, καθώς και την αξιοποίηση των διδαγμάτων του παρελθόντος σχετικά με τις αρνητικές συνέπειες προηγούμενων οικονομικών κρίσεων στην ισότητα των φύλων.

04 Διάφορες μελέτες⁶ έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, τα τελευταία χρόνια, η υποστήριξη της ισότητας των δικαιωμάτων σε ορισμένες χώρες έχει περιοριστεί. Η Επιτροπή χαρακτηρίζει «αργή» την πρόοδο προς την επίτευξη της πλήρους ισότητας των φύλων, επισημαίνοντας ότι τα κράτη μέλη συγκέντρωσαν κατά μέσο όρο 67,4/100 μονάδες στον δείκτη ισότητας των φύλων για το 2019, βαθμολογία η οποία έχει βελτιωθεί κατά μόλις 5,4 μονάδες από το 2005⁷. Ωστόσο, η κατάσταση διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο⁸. Ο δείκτης ισότητας των φύλων καταρτίζεται από το EIGE και μετρά την ισότητα των φύλων σε έξι τομείς: εργασία, γνώσεις, εξουσία, χρήματα, υγεία και χρόνος. Η Επιτροπή⁹ έχει τονίσει ότι η αγορά εργασίας αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς στους οποίους καταγράφεται ανισότητα των φύλων. Επισήμανε ότι το 2017 η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας της ΕΕ ήταν περί τις 11,5 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη από εκείνη των ανδρών, ενώ η μέση αμοιβή τους ήταν χαμηλότερη κατά περίπου 16 %.

Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου: μέσο επίτευξης της ισότητας των φύλων

05 Η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου αποτελεί μέσο επίτευξης της ισότητας των φύλων. Η έννοια αναφέρεται σε μια απλή ιδέα: η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πρέπει να προωθείται ενεργά σε όλα τα στάδια της χάραξης και εφαρμογής πολιτικής, ακόμη και σε τομείς που φαινομενικά δεν έχουν καμία σχέση με το ζήτημα αυτό. Η έννοια επικεντρώνεται σε διεργασίες και οργανωτικές πρακτικές σε όλους

⁶ Παραδείγματος χάριν: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, [Backlash in Gender Equality and Women's and Girls' Rights](#), Ιούνιος 2018· ΗΕ Γυναίκες, [Democratic backsliding and the backlash against women's rights: Understanding the current challenges for feminist politics](#)· EIGE, [Beijing + 25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States](#), 2020.

⁷ COM(2020) 152 final. Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025.

⁸ EIGE, [Gender Equality Index \(Δείκτης ισότητας των φύλων\)](#). [View countries](#). 2020 edition.

⁹ SWD(2019) 101 final: [2019 report on equality between women and men in the EU](#).

τους τομείς διακυβέρνησης και άσκησης δημόσιας πολιτικής, και αποσκοπεί στην εξάλειψη των προκαταλήψεων λόγω φύλου. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) συνιστά η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου να εγκρίνεται παράλληλα με ειδική στοχευμένη δράση για την προώθηση της ισότητας των φύλων¹⁰.

06 Η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη μέσω συνδυασμού διαφόρων μεθόδων και εργαλείων. Οι αναλύσεις βάσει φύλου αποτελούν καίριο εργαλείο καθ' όλο τον κύκλο πολιτικής. Χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό των διαφορών στις συνθήκες και στις ανάγκες μεταξύ γυναικών και ανδρών (εκτιμήσεις αναγκών βάσει φύλου) και την εκτίμηση των επιπτώσεων μιας πολιτικής ή ενός προγράμματος στις γυναίκες και στους άνδρες (εκ των προτέρων και εκ των υστέρων *εκτιμήσεις επιπτώσεων* βάσει φύλου). Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση βάσει φύλου πρέπει να πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή σαφών στόχων και δεικτών που σχετίζονται με το φύλο, ώστε να παρακολουθείται η πρόοδος προς την επίτευξή τους. Οι αναλύσεις, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση βάσει φύλου απαιτούν τη συστηματική συλλογή και ανάλυση αξιόπιστων και χωριστών κατά φύλο¹¹ δεδομένων.

07 Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό σημαίνει τη συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων σε όλα τα επίπεδα της διαδικασίας του προϋπολογισμού. Με τη βοήθεια των εργαλείων που περιγράφονται ανωτέρω, η διεργασία αυτή εισάγει αλλαγές στις δημόσιες δαπάνες και στα δημόσια έσοδα με σκοπό την εξάλειψη των ανισοτήτων.

Η δέσμευση της ΕΕ για προώθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

08 Το άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποχρεώνει την ΕΕ να προάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της, παρέχοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη βάση για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου.

09 Η ΕΕ δεσμεύθηκε επίσης να εφαρμόζει στην πράξη αυτή τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου το 1995, με τη Διακήρυξη και την Πλατφόρμα Δράσης του

¹⁰ ΟΟΣΑ, [Toolkit for Mainstreaming and Implementing Gender Equality](#), 2018.

¹¹ Στην παρούσα έκθεση, με τον όρο «χωριστά κατά φύλο δεδομένα» αναφερόμαστε σε δεδομένα που αφορούν χωριστά τις γυναίκες και τους άνδρες.

Πεκίνου των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και στο πλαίσιο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών, που εγκρίθηκαν το 2015. Η ισότητα των φύλων αποτελεί το θέμα του ΣΒΑ 5 («Επίτευξη της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης όλων των γυναικών και των κοριτσιών») και επίσης οριζόντιο ζήτημα σημαντικό για την επίτευξη όλων των άλλων ΣΒΑ.

10 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν επανειλημμένως τονίσει την ανάγκη η ΕΕ να εκπληρώσει τις υψηλού επιπέδου δεσμεύσεις της σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και έχουν υποστηρίξει έντονα την ενσωμάτωση της διάστασης αυτής στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) και στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Κατά τις διαπραγματεύσεις για το ΠΔΠ 2014-2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν να εφαρμόσουν, κατά περίπτωση, στις δημοσιονομικές διαδικασίες για το ΠΔΠ 2014-2020 «στοιχεία που θα ανταποκρίνονται στη διάσταση του φύλου»¹². Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώθηκε εκ νέου επ' ευκαιρία του ΠΔΠ 2021-2027 και του μέσου «Next Generation EU». Τον Ιούλιο του 2020¹³, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ΠΔΠ 2021-2027 οφείλει να προάγει τις ίσες ευκαιρίες μέσω της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου.

11 Στο [γράφημα 2](#) παρουσιάζονται συνοπτικά τα κύρια ψηφίσματα και συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη συνεκτίμησή της διάστασης αυτής από το 2014 και εξής.

---

¹² Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με το σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020.

¹³ Συμπεράσματα της συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17-21 Ιουλίου 2020.

Γράφημα 2 – Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη συνεκτίμηση της διάστασης αυτής από το 2014 και εξής

	Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Συμπεράσματα του Συμβουλίου
2014		Ισότητα των φύλων στην ΕΕ: η μελλοντική πορεία μετά το 2015
2015	Στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά το 2015	Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στον τομέα της λήψης αποφάσεων
2016	Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη μετά το 2015	Απάντηση στη στρατηγική δέσμευση της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων
2017	Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ την περίοδο 2014-2015 Κονδύλια της ΕΕ για την ισότητα των φύλων	Ενισχυμένα μέτρα για τη μείωση του οριζόντιου διαχωρισμού βάσει φύλου στην εκπαίδευση και την απασχόληση
2019	Εναντίωση στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισότητα των φύλων στην ΕΕ	Οικονομίες ίσων ευκαιριών στην ΕΕ: η μελλοντική πορεία
2020	Ψήφισμα σχετικά με τα συμπεράσματα της έκτακτης συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17-21 Ιουλίου 2020	Αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας
2021	Η διάσταση του φύλου κατά την περίοδο της κρίσης Covid-19 και έπειτα από αυτή	

Πηγή: ΕΕΣ.

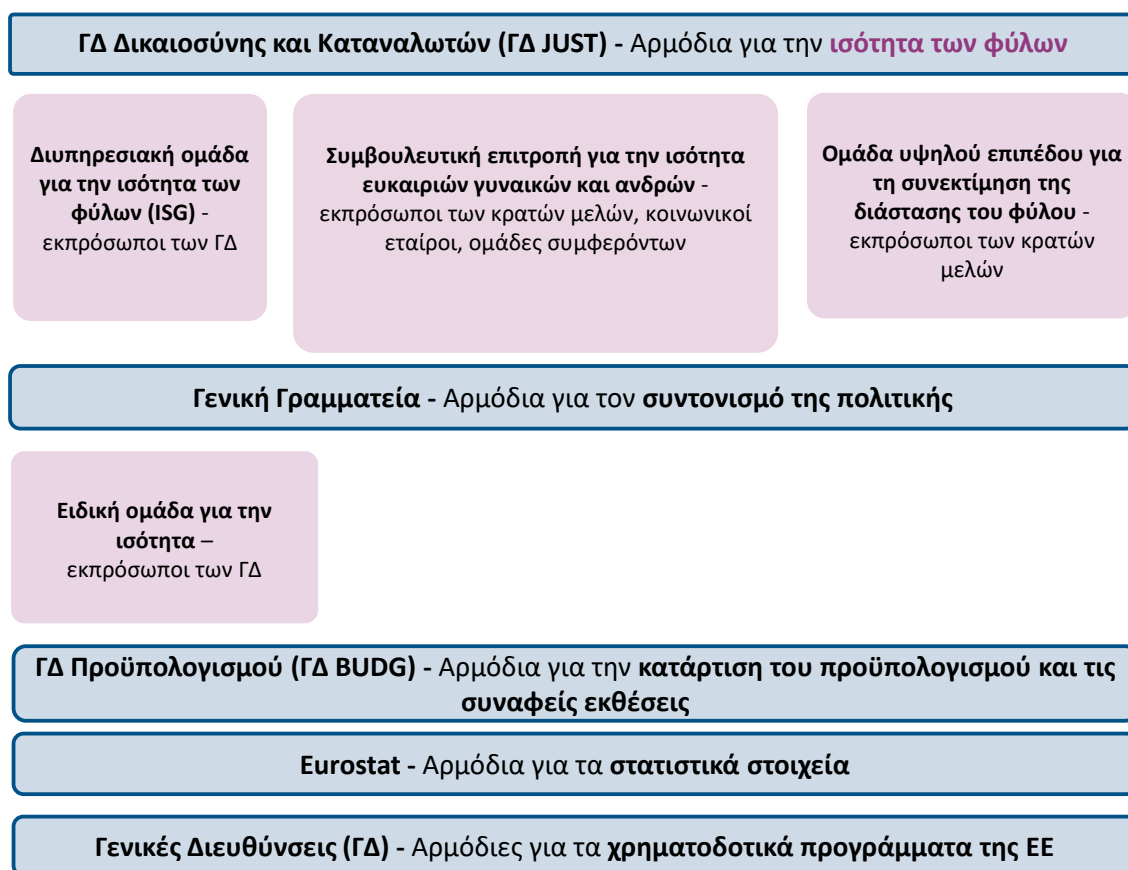
Δέσμευση και υποχρεώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου

12 Το 1996, η Επιτροπή επισημοποίησε τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Ενσωμάτωση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών στο σύνολο των κοινοτικών

πολιτικών και στόχων»¹⁴. Στην ανακοίνωση ανέφερε: «Συστηματικός συνυπολογισμός των διαφορών μεταξύ των συνθηκών, καταστάσεων και αναγκών των γυναικών και των ανδρών στο σύνολο των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων: αυτός είναι ο προσανατολισμός του «mainstreaming» που ενέκρινε η Επιτροπή».

13 Από το 1996 και εξής η Επιτροπή ανέπτυξε περαιτέρω τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, με τις διάφορες υπηρεσίες της να συμμετέχουν στην πρακτική εφαρμογή της. Βλέπε [γράφημα 3](#).

Γράφημα 3 – Συντελεστές και υποχρεώσεις σε επίπεδο Επιτροπής όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου

Πηγή: ΕΕΣ.

14 Το EIGE είναι οργανισμός της ΕΕ που ιδρύθηκε προκειμένου να προάγει την ισότητα των φύλων. Άρχισε τις επιχειρησιακές δραστηριότητές του το 2010. Από το 2011, τελεί υπό την αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών (ΓΔ JUST). Στα καθήκοντά του περιλαμβάνονται η παροχή εμπειρογνωσίας σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου σε όλα τα

¹⁴ COM(96) 67 final.

όργανα της ΕΕ και η ανάπτυξη εργαλείων για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

15 Ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε στο κατά πόσον η διάσταση του φύλου είχε συνεκτιμηθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ την περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου 2014 και Φεβρουαρίου 2021. Λαμβάνει υπόψη το ενδιαφέρον που έχουν εκφράσει τα κύρια ενδιαφερόμενα μέρη για το ζήτημα αυτό και αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία, καθώς η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα μια νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων. Είναι επίσης επίκαιρος, επειδή είναι σημαντικά τα ενωσιακά κεφάλαια που θα δαπανηθούν βάσει του νέου ΠΔΠ 2021-2027 και του μέσου «Next Generation EU».

16 Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα του πλαισίου της Επιτροπής για την προώθηση της ισότητας των φύλων μέσω της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Σε αυτό περιλαμβάνονταν το έγγραφο με τίτλο «Στρατηγική δέσμευση για την ισότητα των φύλων 2016-2019» και το θεσμικό πλαίσιο της Επιτροπής 2014-2019¹⁵. Αναλύσαμε επίσης τους ρόλους και τις αρμοδιότητες της Επιτροπής 2019-2024¹⁶ και τη νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2020-2025.

17 Αξιολογήσαμε επίσης αν η ισότητα των φύλων είχε ληφθεί καταλλήλως υπόψη στον κύκλο του προϋπολογισμού της ΕΕ. Επικεντρωθήκαμε στο ΠΔΠ 2014-2020, μεταξύ άλλων δε στους μεμονωμένους ετήσιους προϋπολογισμούς της ΕΕ αυτής της περιόδου, καθώς και στις συναφείς εκθέσεις. Αναλύσαμε επίσης ορισμένες από τις βασικές χρηματοδοτικές προτάσεις της Επιτροπής που συνδέονται με το ΠΔΠ 2021-2027 και το μέσο «Next Generation EU».

18 Αξιολογήσαμε κατά πόσον η ισότητα των φύλων είχε ενσωματωθεί σε συγκεκριμένα ενωσιακά χρηματοδοτικά προγράμματα. Ο έλεγχός μας κάλυψε το Erasmus+, καθώς και τρία από τα πέντε προγράμματα που εμπίπτουν στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ): το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Πραγματοποιήσαμε επισκόπηση εγγράφων για 12 προγράμματα δύο κρατών μελών, της Ισπανίας και της Ρουμανίας. Επιλέξαμε τις

---

¹⁵ Η θητεία της Επιτροπής 2014-2019 διήρκεσε από την 1η Νοεμβρίου 2014 έως τις 30 Νοεμβρίου 2019.

¹⁶ Η Επιτροπή 2019-2024 ανέλαβε καθήκοντα την 1η Δεκεμβρίου 2019.

χώρες αυτές επειδή ικανοποιούσαν ένα ευρύ φάσμα κριτηρίων, όπως η θέση τους στον δείκτη του EIGE, το γεγονός ότι δοκίμασαν την εργαλειοθήκη του EIGE για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στους προϋπολογισμούς τους, το ύψος της χρηματοδότησης που έλαβαν από τα ΕΔΕΤ και η σχετική σημασία αυτής της χρηματοδότησης ως ποσοστό του ΑΕΕ.

19 Αναθέσαμε επί συμβάσει σε ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα την αξιολόγηση της συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ). Ο εμπειρογνώμονας αυτός χρησιμοποίησε τέσσερις περιπτώσιολογικές μελέτες· από την Ισπανία, την Ιρλανδία, τη Ρουμανία και τη Σουηδία. Οι μελέτες αυτές επιλέχθηκαν βάσει κριτηρίων όπως η γεωγραφική ισορροπία και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε κάθε χώρα.

20 Λαμβανόμενα ως σύνολο τα επιλεγέντα ταμεία αντιστοιχούν στο 66 % του ΠΔΠ 2014-2020 (1 087 δισεκατομμύρια ευρώ).

21 Μολονότι παραθέτουμε ορισμένα παραδείγματα που αφορούν την αναπτυξιακή βοήθεια, ο τομέας αυτός δεν εμπίπτει στην εμβέλεια του εν προκειμένω ελέγχου. Στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ για την εκπαίδευση¹⁷ περιλαμβανόταν ανάλυση σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον τομέα αυτό. Ο έλεγχός μας δεν περιέλαβε πολιτικές μη σχετιζόμενες με τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ (όπως μέτρα για τη βελτίωση της εκπροσώπησης των γυναικών σε θέσεις διοικητικών στελεχών στην Επιτροπή) ή ρυθμιστικά μέτρα (όπως η οδηγία για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής). Επίσης δεν κάλυψε στοχευμένες δράσεις (όπως προγράμματα για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών).

22 Οι συναφέστερες με τον εν προκειμένω έλεγχο γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) της Επιτροπής ήταν η ΓΔ JUST, η ΓΔ BUDG και οι ΓΔ που ήταν κυρίως αρμόδιες για τα ενωσιακά χρηματοδοτικά προγράμματα που επιλέξαμε. Για το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ αρμόδια ΓΔ ήταν η ΓΔ AGRI, για το ΕΤΠΑ η ΓΔ REGIO, για το ΕΚΤ η ΓΔ EMPL και για το Erasmus+ η ΓΔ EAC. Σημαντική για τον έλεγχό μας ήταν επίσης η Γενική Γραμματεία της Επιτροπής, όπως και η Eurostat και το EIGE.

---

¹⁷ Ειδική έκθεση 02/2021 του ΕΕΣ, με τίτλο [Ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ για την εκπαίδευση: βοηθά μεν τα παιδιά που έχουν ανάγκη, πρέπει ωστόσο να αποκτήσει περισσότερο μακροπρόθεσμο χαρακτήρα και να καλύπτει περισσότερα κορίτσια.](#)

23 Ως κριτήρια του ελέγχου χρησιμοποιήσαμε τη σχετική νομοθεσία και τις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ (σημείο **09**), καθώς και κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες προερχόμενες από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και το ΕΙΓΕ. Χρησιμοποιήσαμε επίσης τα γενικώς αποδεκτά κριτήρια που έχουν αναπτύξει διάφοροι διεθνείς οργανισμοί, ιδίως δε το Συμβούλιο της Ευρώπης και ο ΟΟΣΑ.

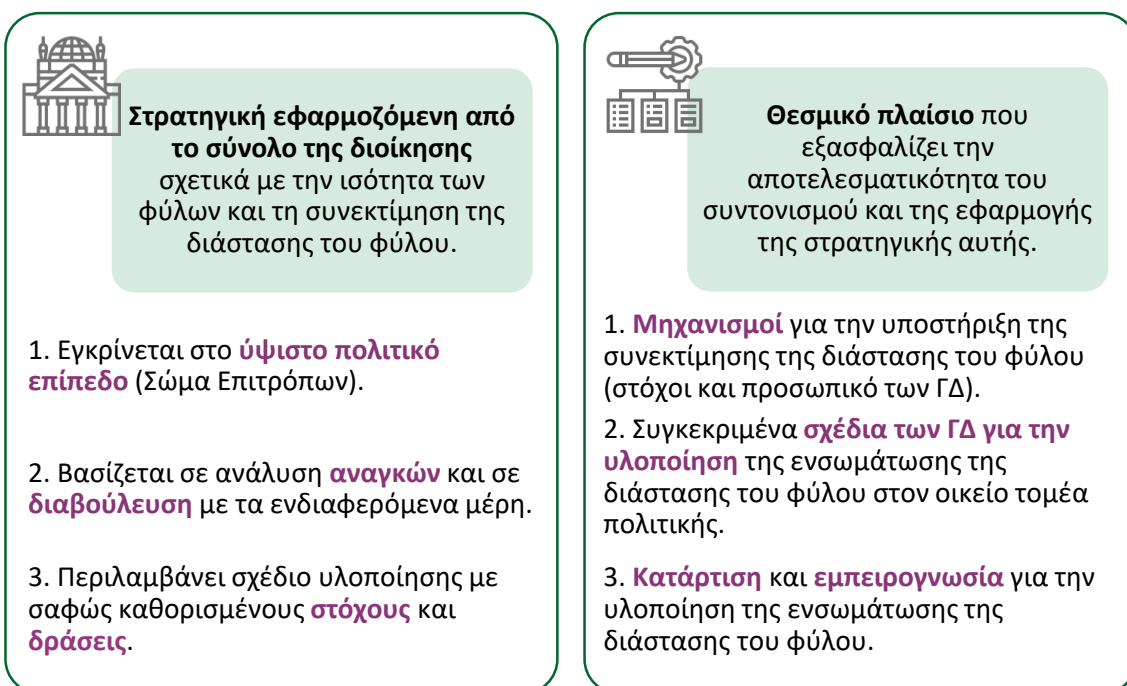

Παρατηρήσεις

Η Επιτροπή δεν διαθέτει ακόμη πλήρως αποτελεσματικό πλαίσιο για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ

24 Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε το πλαίσιο που εφαρμόζει η Επιτροπή για την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο **γράφημα 4** παρουσιάζονται τα βασικά προαπαιτούμενα ενός πλαισίου που υποστηρίζει τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, όπως αυτά περιγράφονται από τον ΟΟΣΑ και το Συμβούλιο της Ευρώπης και έχουν μεταφερθεί στο περιβάλλον της Επιτροπής.

Γράφημα 4 – Προαπαιτούμενα του πλαισίου που ισχύει στην Επιτροπή για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εξής: ΟΟΣΑ, *Toolkit for Mainstreaming and Implementing Gender Equality*, 2018· ΟΟΣΑ, *Designing and Implementing gender budgeting. A path to action*, 2019· Συμβούλιο της Ευρώπης, *Gender budgeting: practical implementation Handbook*, 2009.

Η στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων δεν προάγει επαρκώς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου

25 Αξιολογήσαμε κατά πόσον υπήρχε μια κατάλληλη στρατηγική για την ισότητα των φύλων, η οποία να προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήσαμε τα κριτήρια που αναφέρονται στο [γράφημα 4](#).

Για την περίοδο 2016-2019, η Επιτροπή αντικατέστησε την προηγούμενη στρατηγική της για την ισότητα των φύλων με ένα έγγραφο μη δεσμευτικής ισχύος

26 Όταν η Επιτροπή εκπονούσε το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα των φύλων για το 2016 και εξής, πολλά ενδιαφερόμενα μέρη της ζήτησαν να καθορίσει τους στόχους της ως προς την ισότητα των φύλων υπό τη μορφή στρατηγικής. Βλέπε [γράφημα 5](#).

27 Και οι τρεις στρατηγικές για την ισότητα των φύλων που εκπονήθηκαν από το 1996, όταν η Επιτροπή δεσμεύθηκε επισήμως για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου (σημείο [12](#)), εγκρίθηκαν από το Σώμα των Επιτρόπων με τη μορφή ανακοινώσεων της Επιτροπής. Ωστόσο, η Επιτροπή 2014-2019 δεν καθόρισε τους στόχους της σχετικά με την ισότητα των φύλων σε στρατηγική που δημοσιεύθηκε με τη μορφή ανακοίνωσης. Αντ' αυτού, η ΓΔ JUST τους διατύπωσε σε αυτοτελές έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της (SWD), με τον τίτλο «Στρατηγική δέσμευση της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων 2016-2019»¹⁸. Τα SWD είναι αμιγώς ενημερωτικά έγγραφα, που δεν δεσμεύουν την Επιτροπή ούτε νομικά ούτε πολιτικά.

28 Τα συνακόλουθα αιτήματα των ενδιαφερόμενων μερών για αναβάθμιση της ισχύος του εγγράφου με την έκδοση σχετικής ανακοίνωσης δεν εισακούστηκαν. Βλέπε και πάλι [γράφημα 5](#).

29 Η Επιτροπή δικαιολόγησε αυτή την απόφαση αναφερόμενη στην πολιτική της για μη έκδοση ανακοινώσεων στην περίπτωση τομεακών στρατηγικών. Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι η Επιτροπή έχει εγκρίνει άλλες στρατηγικές διαμέσου ανακοίνωσης¹⁹. Σύμφωνα με αξιολόγηση του εγγράφου στρατηγικής δέσμευσης για

¹⁸ SWD(2015) 278 final.

¹⁹ Παραδείγματος χάριν, η στρατηγική για την ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών [COM(2015) 550 final].

την περίοδο 2016-2019, στην οποία προέβη η Επιτροπή το 2019²⁰, η εξαγγελία μιας δέσμευσης μέσω SWD αποτελούσε πολιτική υποβάθμιση σε σχέση με την προηγούμενη στρατηγική, περιορίζοντας κατά συνέπεια τον αντίκτυπό της. Παρόμοιο ήταν το συμπέρασμα που διατύπωσε το 2019 η Επίτροπος που ήταν αρμόδια για την Δικαιοσύνη, τους Καταναλωτές και την Ισότητα των φύλων την περίοδο 2014-2019²¹.

---

²⁰ Evaluation of the strengths and weaknesses of the Strategic Engagement for Gender Equality 2016–2019, κατά παραγγελία της ΓΔ JUST το 2019.

²¹ Πρακτικά της συνεδρίασης του φόρουμ εμπειρογνομώνων του EIGE, στις 3 και 4 Απριλίου 2019.

Γράφημα 5 – Αιτήματα των ενδιαφερόμενων μερών προς την Επιτροπή για τον καθορισμό στόχων ως προς την ισότητα των φύλων υπό μορφή στρατηγικής

2015

European Women's Lobby:

Η ύπαρξη **στρατηγικής** για την ισότητα γυναικών και ανδρών αποτελεί για την Επιτροπή ζήτημα αξιοπιστίας και λογοδοσίας

Υπουργοί Ισότητας 21 κρατών μελών:

Να εγκρίνει νέα **στρατηγική** για τη μετά το 2015 περίοδο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

Να εκπονήσει και να εγκρίνει νέα χωριστή **στρατηγική** για τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη

Συμβούλιο:

Να εγκρίνει, με τη μορφή ανακοίνωσης, νέα **στρατηγική** για την ισότητα των φύλων για τη μετά το 2015 περίοδο

Η Επιτροπή δεν ενέκρινε καμία στρατηγική.

Αντ' αυτού, η ΓΔ JUST εξέδωσε αυτοτελές έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της (SWD)

2016

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

Να επανεξετάσει την απόφασή της και να εγκρίνει **ανακοίνωση** σχετικά με νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2016-2020

Συμβούλιο:

Να αναβαθμίσει την ισχύ της στρατηγικής της δέσμευσης όσον αφορά την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2016-2019 με την έκδοση **ανακοίνωσης**

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εξής: Ανοικτή επιστολή των EWL-ILGA προς τον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Μάρτιο του 2015· επιστολή των υπουργών ισότητας 21 κρατών μελών της ΕΕ προς την Επίτροπο Δικαιοσύνης, του Ιουνίου του 2015· ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2015 και της 3ης Φεβρουαρίου 2016· συμπεράσματα του Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 2015 και της 16ης Ιουνίου 2016.

Το έγγραφο «Στρατηγική δέσμευση της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων 2016-2019» δεν περιλάμβανε σχέδιο για την υλοποίηση και την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

30 Το έγγραφο στρατηγικής δέσμευσης για την περίοδο 2016-2019 δεν περιλάμβανε σχέδιο υλοποίησης της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Απαιτούσε μεν η ισότητα των φύλων να λαμβάνεται υπόψη στις εκτιμήσεις επιπτώσεων και στις αξιολογήσεις, χωρίς ωστόσο να θέτει δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου. Δεν περιλάμβανε άλλες δράσεις που να αποσκοπούν στην υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, όπως τη συλλογή χωριστών κατά φύλο δεδομένων, την ενσωμάτωση σχετικών με το φύλο στόχων σε όλα τα ενωσιακά προγράμματα ή τη συναφή επιμόρφωση. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνόδευε την προηγούμενη στρατηγική 2010-2015 περιλάμβανε όλες τις προαναφερόμενες δράσεις²².

31 Οι διαβουλεύσεις²³ που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εκπόνησης του εγγράφου στρατηγικής δέσμευσης για την περίοδο 2016-2019 κατέληξαν σε μια σειρά συγκεκριμένων προτάσεων για δράση: παραδείγματος χάριν, ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών της ΕΕ, περαιτέρω πρόοδο με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ, πλήρη αξιοποίηση της εμπειρογνωσίας του EIGE και παροχή επιμόρφωσης σχετικά με την ισότητα των φύλων σε όλους τους υπαλλήλους της Επιτροπής. Ωστόσο, καμία από αυτές δεν περιλήφθηκε στο τελικό έγγραφο. Η Επιτροπή υποστήριξε ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι επρόκειτο απλώς για έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της, το οποίο δεν τη δεσμεύει ούτε νομικά ούτε πολιτικά.

32 Το έγγραφο στρατηγικής δέσμευσης για την περίοδο 2016-2019 απαιτεί από τη ΓΔ JUST την κατάρτιση εσωτερικών εκθέσεων υλοποίησης και τη δημοσίευση ετήσιων εκθέσεων προόδου. Κανένα από αυτά τα έγγραφα δεν κατέστησε δυνατή την παρακολούθηση της υλοποίησης της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Αντί των εσωτερικών εκθέσεων υλοποίησης, η ΓΔ JUST κατάρτισε εσωτερικούς πίνακες. Ωστόσο, δεν επικύρωσε τις συλλεγείσες πληροφορίες, ούτε τις κοινοποίησε πέραν των μελών μιας διυπηρεσιακής ομάδας για την ισότητα των φύλων (ISG), στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των ΓΔ. Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου σχετικά με την

---

²² SEC(2010) 1079.

²³ ΓΔ JUST, Visions for gender equality, 2015· Συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα ευκαιριών γυναικών και ανδρών, Opinion on Gender Equality in the EU in the 21st century: remaining challenges and priorities, 2014· ΓΔ JUST, Report on the Forum on the future of gender equality in the EU, 2015.

ισότητα των φύλων – «Εκθέσεις για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ» – περιλάμβαναν πραγματολογικές πληροφορίες προερχόμενες από τις διάφορες ΓΔ, ιδίως σχετικά με τις στοχευμένες δράσεις. Η Επιτροπή θεώρησε αυτές τις ετήσιες εκθέσεις ως μέσο επικοινωνίας με τους πολίτες και την κοινωνία των πολιτών, και όχι ως εργαλείο παρακολούθησης.

33 Η Επιτροπή δεν παρακολουθούσε τη συνολική πρόοδο ως προς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου. Το Συμβούλιο και το EIGE κατάρτισαν σύνολο δεικτών για την τακτική παρακολούθηση της υλοποίησης των δεσμεύσεων της ΕΕ για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στο πλαίσιο της Διακήρυξης και της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου. Οι δείκτες αυτοί σχεδιάστηκαν για τα κράτη μέλη μόνο. Η Eurostat έχει ορίσει μια σειρά δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου της ΕΕ προς την επίτευξη των ΣΒΑ, παρουσιάζει δε σχετικά στοιχεία κάθε χρόνο. Ωστόσο, στους δείκτες αυτούς δεν περιλαμβάνεται ο ειδικός δείκτης που προτείνουν τα Ηνωμένα Έθνη για την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στο πλαίσιο του ΣΒΑ 5.

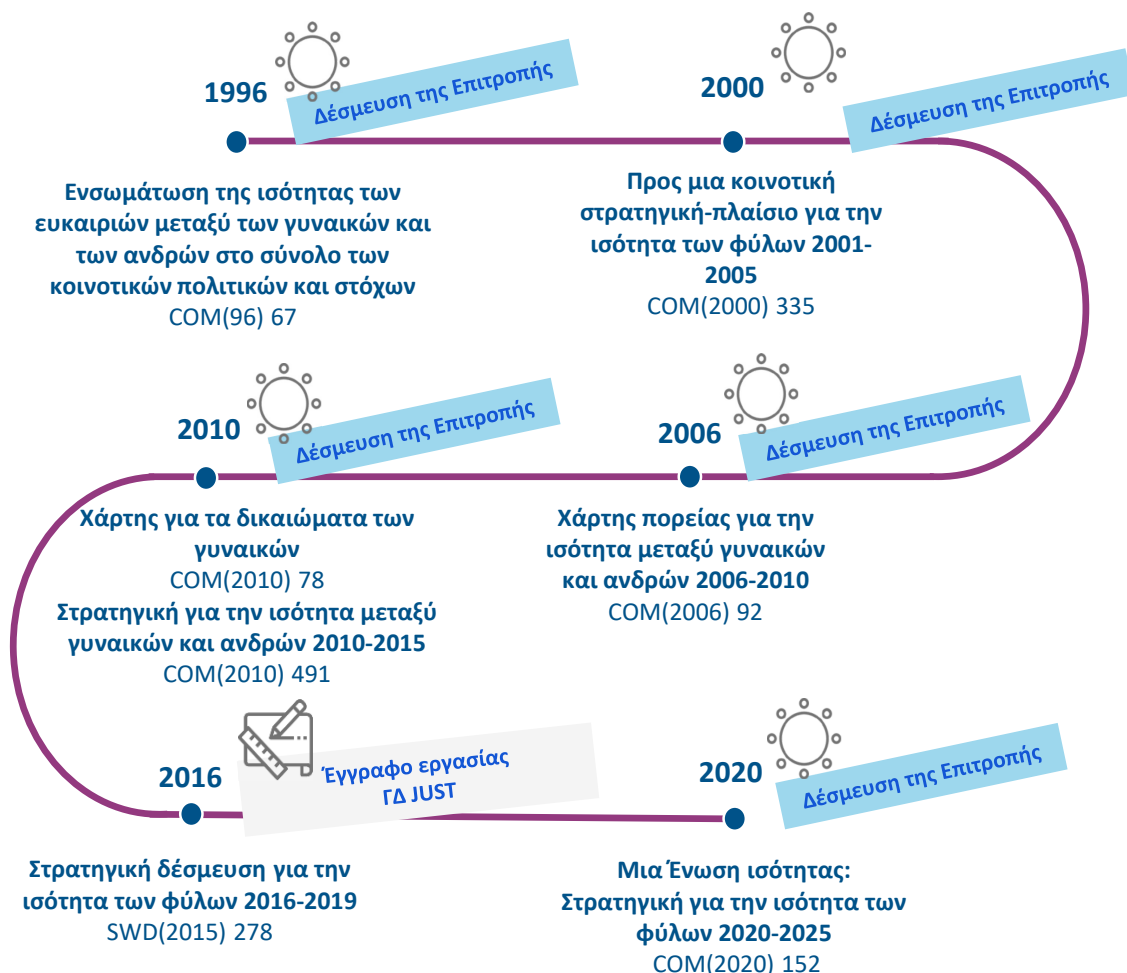
Η νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 ενίσχυσε μεν περαιτέρω τη δέσμευση της Επιτροπής για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, εξακολουθούν ωστόσο να μην υπάρχουν ειδικές δράσεις

34 Τον Μάρτιο του 2020, το Σώμα των Επιτρόπων για την περίοδο 2019-2024 ενίσχυσε περαιτέρω τη δέσμευση της Επιτροπής για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου εγκρίνοντας τη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 υπό τη μορφή ανακοίνωσης της Επιτροπής²⁴. Βλέπε [γράφημα 6](#).

---

²⁴ COM(2020) 152 final.

Γράφημα 6 – Δεσμεύσεις και στρατηγικές της Επιτροπής σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου από το 1996 και εξής

Πηγή: ΕΕΣ.

35 Στη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 αναφέρεται ότι η Επιτροπή «θα ενισχύσει τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου συμπεριλαμβάνοντάς τη συστηματικά σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού πολιτικής σε κάθε τομέα δραστηριοτήτων της ΕΕ, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών». Ωστόσο, όπως και το έγγραφο στρατηγικής δέσμευσης 2016-2019 (σημείο 30), η στρατηγική αυτή δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις για τη συστηματική συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ.

Το θεσμικό πλαίσιο της Επιτροπής μπορεί μεν να ενισχύεται, ωστόσο δεν υποστηρίζει ακόμη πλήρως την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

36 Αξιολογήσαμε κατά πόσον η Επιτροπή διέθετε θεσμικό πλαίσιο κατάλληλο για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Χρησιμοποιήσαμε τα κριτήρια που αναφέρονται στο [γράφημα 4](#).

Η Επιτροπή 2014-2019 δεν έθεσε σε εφαρμογή τους αναγκαίους μηχανισμούς που θα εξασφάλιζαν την υλοποίηση και την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

37 Από το 2010, η μονάδα της Επιτροπής που ήταν αρμόδια για ζητήματα που συνδέονταν με την ισότητα των φύλων υπαγόταν στη ΓΔ JUST. Ωστόσο, η εντολή της Επιτροπής Δικαιοσύνης, Καταναλωτών και Ισότητας των Φύλων για την περίοδο 2014-2019 δεν περιλάμβανε στους στόχους της την καθοδήγηση και την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου σε ολόκληρη την Επιτροπή. Η συνεκτίμηση της διάστασης αυτής δεν αποτελούσε ούτε στόχο στα σχέδια στρατηγικής και διαχείρισης της ΓΔ JUST για την περίοδο μεταξύ 2016 και 2020. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την περίοδο 2009-2014, κατά την οποία η Επιτροπή που ήταν αρμόδια για τον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής περιέλαβε στόχο αναφερόμενο στη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ενώ και η ίδια η ΓΔ JUST είχε θέσει και αυτή ως ειδικό στόχο της την προώθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου.

38 Ως προς τις άλλες ΓΔ της Επιτροπής, μόνο το σχέδιο στρατηγικής της ΓΔ DEVCO περιλάμβανε στόχους που αφορούσαν την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στον υπό την αρμοδιότητά της τομέα πολιτικής. Βλέπε [πλαίσιο 1](#). Η εντολή του Επιτροπής Προϋπολογισμού 2014-2019 και οι στόχοι της ΓΔ BUDG δεν περιλάμβαναν αναφορά στη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ούτε η Γενική Γραμματεία θεωρούσε τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου ως στόχο στο πλαίσιο του συντονισμού των διαφόρων πολιτικών.

39 Οι ΓΔ δεν υποχρεούνταν να ορίζουν υπαλλήλους ή μονάδες με αρμοδιότητα την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου σε επίπεδο πολιτικής. Πολύ λίγες ΓΔ είχαν αναθέσει σε υπαλλήλους, μονάδα ή τομέα τους ρητή αρμοδιότητα σε ζητήματα ισότητας των φύλων, μολονότι οι περισσότερες ΓΔ είχαν υπαλλήλους επιφορτισμένους να συμμετέχουν στην ISG που υπαγόταν στην αρμοδιότητα της ΓΔ JUST. Στην αξιολόγηση του εγγράφου στρατηγικής δέσμευσης 2016-2019, που πραγματοποιήθηκε το 2019 για λογαριασμό της Επιτροπής, συνιστάτο η ανάληψη

ρόλου ευθύνης από ανώτερους υπαλλήλους για την καθοδήγηση σε ζητήματα φύλου και η συνεργασία τους με τη ΓΔ JUST.

40 Η Επιτροπή δεν απαιτούσε από τις ΓΔ της την έγκριση σχεδίου υλοποίησης της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Αντ' αυτού, το 2015, η Επίτροπος Δικαιοσύνης, Καταναλωτών και Ισότητας των Φύλων απηύθυνε επιστολή σε όλους τους άλλους Επιτρόπους ζητώντας τους να την ενημερώσουν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αυτοί προέβλεπαν να λάβουν υπόψη την ισότητα των φύλων στα χαρτοφυλάκιά τους.

Πλαίσιο 1

Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη (ΓΔ DEVCO)

Η εντολή του Επιτρόπου Διεθνούς Συνεργασίας και Ανάπτυξης 2014-2019 και οι στόχοι της ΓΔ DEVCO για την περίοδο 2016-2020 επιβεβαίωσαν εκ νέου τη δέσμευση του ίδιου του Επιτρόπου και της ΓΔ DEVCO για ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πτυχές της αναπτυξιακής πολιτικής.

Η δέσμευση αυτή υλοποιήθηκε στην πράξη μέσω του σχεδίου δράσης για θέματα φύλου στις εξωτερικές σχέσεις για την περίοδο 2016-2020. Ένας από τους τρεις βασικούς δείκτες επιδόσεων που παρακολουθούσε η ΓΔ DEVCO ήταν το ποσοστό των πρωτοβουλιών συνεργασίας και ανάπτυξης που χρηματοδοτούνταν από την ΕΕ και προωθούσαν την ισότητα των φύλων.

Μαζί με τη ΓΔ JUST, η ΓΔ DEVCO είναι η μόνη ΓΔ της Επιτροπής που διαθέτει ειδική μονάδα αρμόδια για την ισότητα των φύλων.

Η ΓΔ DEVCO λειτουργεί επίσης την «EU International Partnerships Academy», μια πλατφόρμα που προσφέρει διαδικτυακά μαθήματα σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα οποία είναι ανοικτά στο κοινό.

41 Το έγγραφο στρατηγικής δέσμευσης 2016-2019 ανέθεσε τον ρόλο της παρακολούθησης και του συντονισμού της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, για ολόκληρη την Επιτροπή, στην ISG, η οποία, ωστόσο, δεν διέθετε τις εξουσίες που απαιτούνταν για την αποτελεσματική διεκπεραίωση του ρόλου της. Ορισμένα μέλη της ISG ήταν επισήμως υπεύθυνα για την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο της οικείας ΓΔ. Στην αξιολόγηση που πραγματοποίησε το 2019 η Επιτροπή συνιστούσε τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των ΓΔ και της ISG, προκειμένου η ισότητα των φύλων να ενσωματωθεί με μεγαλύτερη συνέπεια στη χάραξη των διαφόρων πολιτικών.

42 Το έγγραφο στρατηγικής δέσμευσης 2016-2019 ανέφερε επίσης ότι η ISG θα έπρεπε να εξετάσει το ενδεχόμενο κατάρτισης έκθεσης το 2017 σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου εντός της Επιτροπής, κάτι που δεν έγινε. Η αξιολόγηση της Επιτροπής του 2019 κατέληγε στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για σημαντική παράλειψη και συνιστούσε έντονα την κατάρτισή της. Η Επιτροπή δεν έχει ακόμη δώσει καμία συνέχεια.

Η Επιτροπή 2014-2019 δεν παρείχε στις ΓΔ επαρκή επιμόρφωση ή εμπειρογνώσια για την αποτελεσματική υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου

43 Η Επιτροπή δεν διέθετε στρατηγική επιμόρφωσης στο ζήτημα της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Υπήρχε μόνο ένα μη υποχρεωτικό εισαγωγικό μάθημα. Πολύ λίγες ΓΔ –μάλιστα καμία από αυτές που υποβάλαμε σε έλεγχο– προσέφεραν επιμόρφωση σχετικά με την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο των τομέων πολιτικής της αρμοδιότητάς τους. Προς διευκόλυνση της εσωτερικής ανταλλαγής πληροφοριών και πρακτικών, η ΓΔ JUST δημιούργησε το 2014 έναν ιστότοπο για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, τον οποίο ωστόσο δεν ενημέρωνε τακτικά.

44 Το EIGE επεξεργάζεται εργαλεία προς χρήση από τις δημόσιες αρχές σε διάφορα επίπεδα, περιλαμβανομένου του ενωσιακού (σημείο 13). Έχει αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές και εργαλειοθήκες σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου²⁵, περιλαμβανομένων οδηγιών σχετικά με την ανάλυση και την εκτίμηση επιπτώσεων ως προς το φύλο, την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και την επιμόρφωση σχετικά με την ισότητα των φύλων. Στην ειδική έκθεσή μας με θέμα τους οργανισμούς της ΕΕ²⁶, συνιστούσαμε στην Επιτροπή «να διασφαλίζει ότι η τεχνική εμπειρογνώσια και το λοιπό δυναμικό των οργανισμών χρησιμοποιούνται με συνέπεια».

45 Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή χρησιμοποιούσε ελάχιστα τα εργαλεία και την εμπειρογνώσια του EIGE σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ιδίως όσον αφορά την ενσωμάτωσή της στον προϋπολογισμό. Παραδείγματος χάριν, το 2019, το EIGE ανέπτυξε εργαλειοθήκη για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα ΕΔΕΤ της περιόδου 2021-2027. Η εργαλειοθήκη περιλάμβανε σύστημα παρακολούθησης των κεφαλαίων που διατίθενται για την ισότητα των φύλων, το οποίο δοκίμασαν αρκετά κράτη μέλη. Μολονότι η Επιτροπή εξέφρασε την

²⁵ EIGE, [Gender mainstreaming](#).

²⁶ Ειδική έκθεση 22/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο [Το μέλλον των οργανισμών της ΕΕ: περιθώριο για μεγαλύτερη ευελιξία και συνεργασία](#).

ικανοποίησή της για την εργαλειοθήκη, συνέστησε εντόνως στο EIGE να μη δημοσιεύσει το σύστημα παρακολούθησης μαζί με το υπόλοιπο περιεχόμενό της²⁷. Την περίοδο που το EIGE ανέπτυξε το εν λόγω εργαλείο, η Επιτροπή συγκρότησε υποομάδα που θα παρακολουθούσε τις σχετικές με την ισότητα των φύλων δαπάνες, χωρίς τη συμμετοχή του EIGE.

Η Επιτροπή 2019-2024 έχει αποσαφηνίσει τους ρόλους και τις αρμοδιότητες όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων

46 Στο πλαίσιο της Επιτροπής 2019-2024, η Επίτροπος Ισότητας δεν είναι αρμόδια μόνο για την ισότητα των φύλων, αλλά για κάθε είδος ισότητας. Συγκροτήθηκε ειδική ομάδα για την ισότητα με σκοπό την υποστήριξη της Επιτροπής και τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης δράσεων για την ισότητα σε σχέση με έξι λόγους διακρίσεων: φύλο, φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, θρησκεία ή πεποιθήσεις, αναπηρία, ηλικία και γενετήσιο προσανατολισμό. Της ειδικής ομάδας προϊστάται η Γενική Γραμματεία, που είναι αρμόδια και για τη λειτουργία της. Όλες οι ΓΔ κλήθηκαν να ορίσουν έναν συντονιστή ισότητας.

47 Η ειδική ομάδα για την ισότητα είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης της ισότητας στους κόλπους της Επιτροπής. Τον Φεβρουάριο του 2021, η ομάδα απηύθυνε οδηγίες σε όλες τις ΓΔ σχετικά με τη συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των πολιτικών και των προγραμμάτων της ΕΕ. Το πρόγραμμα εργασίας του 2020 απαιτεί επίσης τη χάραξη στρατηγικής σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας. Το EIGE δεν συμμετέχει στην ειδική ομάδα, ούτε και είχε τακτική επικοινωνία με αυτή κατά τον χρόνο του ελέγχου μας.

48 Οι νέες ρυθμίσεις απονέμουν κεντρικό ρόλο στη Γενική Γραμματεία, η οποία έχει δεσμευθεί να εξασφαλίζει ότι η ισότητα συνεκτιμάται κατά τη χάραξη πολιτικής. Η ΓΔ BUDG είναι το κεντρικό τμήμα της Επιτροπής που είναι αρμόδιο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ καθ' όλο τον ετήσιο και τον πολυετή κύκλο. Στα καθήκοντά της περιλαμβάνονται η πρωτοβουλία του στρατηγικού και δημοσιονομικού προγραμματισμού και της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού, καθώς και η κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού²⁸. Ως εκ τούτου, μπορεί να διαδραματίσει βασικό ρόλο στη

²⁷ Πρακτικά της 33ης συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου του EIGE, του Νοεμβρίου 2019.

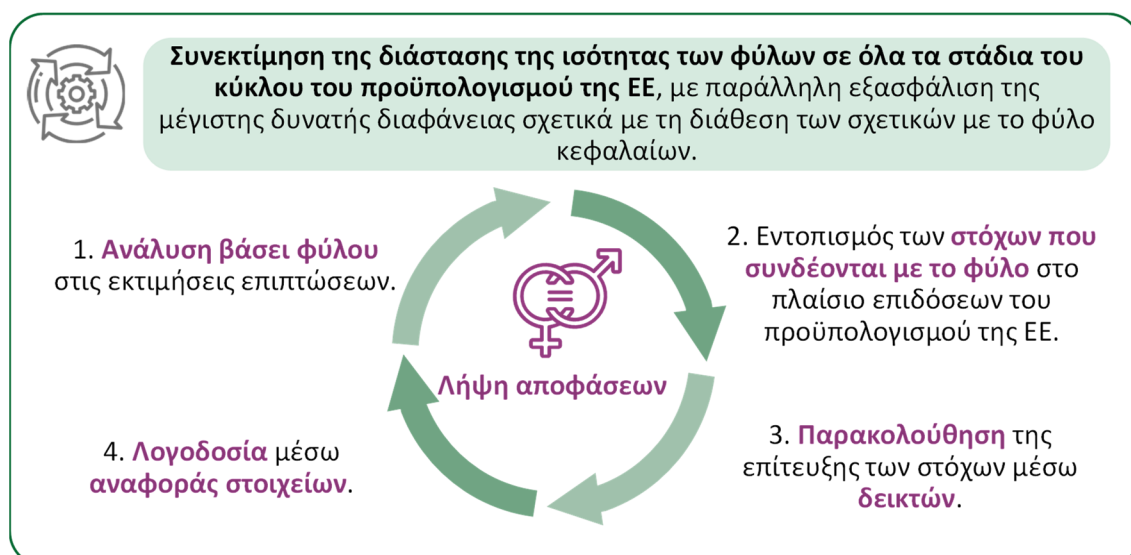
²⁸ ΓΔ Προϋπολογισμού, Στρατηγικό σχέδιο 2020-2024.

συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Παρ' όλα αυτά, δεν της έχουν ανατεθεί συγκριτικά σημαντικές αρμοδιότητες.

Ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων

49 Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσον η Επιτροπή συνεκτίμησε την ισότητα των φύλων στον υπάρχοντα κύκλο του προϋπολογισμού της ΕΕ. Στη συνέχεια αναλύουμε τις τέσσερις δράσεις που παρουσιάζονται στο [γράφημα 7](#).

Γράφημα 7 – Δράσεις για την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στη διαδικασία του προϋπολογισμού της ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εξής: ΟΟΣΑ, *Toolkit for Mainstreaming and Implementing Gender Equality*, 2018· ΟΟΣΑ, *Designing and Implementing gender budgeting. A path to action*, 2019· Συμβούλιο της Ευρώπης, *Gender budgeting: practical implementation Handbook*, 2009.

Η Επιτροπή δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στην ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών και προγραμμάτων που εξετάσαμε

50 Στην εργαλειοθήκη που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ το 2018 περιγράφονται τα κύρια χαρακτηριστικά μια κανονικής ανάλυσης βάσει φύλου. Υπογραμμίζεται η σημασία της διενέργειας τεκμηριωμένων αναλύσεων βάσει φύλου σε όλα τα στάδια του κύκλου πολιτικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις εκτιμήσεις αναγκών και επιπτώσεων ως προς το φύλο (σημείο [06](#)).

51 Δεδομένου ότι οι ετήσιοι προϋπολογισμοί της ΕΕ εμπίπτουν εντός ενός επταετούς ΠΔΠ, είναι σημαντικό η ισότητα των φύλων να συνεκτιμάται κατά την

κατάρτιση αυτού του ΠΔΠ. Η γενική νομοθετική πρόταση για το ΠΔΠ συνοδεύεται από τομεακές προτάσεις που καλύπτουν τα κύρια χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ. Στο πλαίσιο του θεματολογίου για τη *βελτίωση της νομοθεσίας* της Επιτροπής, οι προτάσεις αυτές αποτελούν αντικείμενο εκτίμησης επιπτώσεων.

52 Αξιολογήσαμε κατά πόσον οι τομεακές προτάσεις που κάλυπταν τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ που ελέγξαμε και ενέπιπταν στα ΠΔΠ 2014-2020 και 2021-2027 περιείχαν, στις οκτώ εκτιμήσεις επιπτώσεων που τις συνόδευαν, ανάλυση βάσει φύλου. Ελέγξαμε επίσης κατά πόσον οι γενικές νομοθετικές προτάσεις για τα ΠΔΠ και το σχέδιο ανάκαμψης «Next Generation EU» περιλάμβαναν απαίτηση για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου.

53 Κατά τη διενέργεια εκτιμήσεων επιπτώσεων, η Επιτροπή εφαρμόζει τις οικείες κατευθυντήριες οδηγίες για την εκτίμηση των πιθανών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των νομοθετικών προτάσεων. Οι κατευθυντήριες οδηγίες που εφαρμόστηκαν για το ΠΔΠ 2014-2020²⁹ περιέχουν καθοδήγηση σχετικά με τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των επιπτώσεων της προτεινόμενης νομοθεσίας ως προς το φύλο. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων που εξετάσαμε δεν περιείχαν τέτοια εκτίμηση. Περιλάμβαναν ορισμένες αναφορές στην ισότητα των φύλων, αλλά δεν αποτελούσαν κανονική ανάλυση βάσει φύλου (σημείο 06).

54 Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις εκτιμήσεις επιπτώσεων για το ΠΔΠ 2021-2027³⁰ συνιστούν η διάσταση της ισότητας των φύλων να συνεκτιμάται κατά τη χάραξη των διαφόρων πολιτικών, ωστόσο μόνον όταν αυτό είναι «αναλογικό». Από τις οκτώ εκτιμήσεις επιπτώσεων που αναλύσαμε, αυτή που αφορούσε το ΕΚΤ+ περιείχε μια περιορισμένη ανάλυση βάσει φύλου, ενώ η εκτίμηση επιπτώσεων που αναφερόταν στην ΚΓΠ περιείχε σύντομη περιγραφή της κατάστασης των γυναικών στις αγροτικές περιοχές. Καμία από τις υπόλοιπες δεν διευκρίνιζε τον λόγο για τον οποίο η διενέργεια μιας τέτοιας ανάλυσης δεν θα ήταν «αναλογική». Σε ανάλυση του οργάνου της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένο με την αξιολόγηση της ποιότητας των εκτιμήσεων επιπτώσεων (επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου) επιβεβαιώνεται πόσο σπάνιες είναι οι αναφορές στην ισότητα των φύλων στις εκτιμήσεις επιπτώσεων. Το 2017 και το 2018, μόνο 6 από τις 129 εκτιμήσεις επιπτώσεων που έλεγξε η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου αναφέρονταν στην ισότητα των φύλων.

---

²⁹ SEC(2009) 92.

³⁰ SWD(2017) 350 final.

55 Οι γενικές νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για αμφότερα τα ΠΔΠ αναφέρονταν στη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου ή στην «ισότητα» πολύ γενικά και μόνο σε σχέση με τον τομέα πολιτικής της δικαιοσύνης. Η πρόταση σχετικά με το μέσο «Next Generation EU» μόνο σε ένα σημείο υπογραμμίζει τη σημασία των μέτρων για την ισότητα των φύλων. Επισημαίνει ορισμένες επιπτώσεις της κρίσης COVID-19 στις γυναίκες, αναφέροντας, λόγου χάριν, ότι η κρίση ήταν ιδιαίτερα δύσκολη για τις μονογονεϊκές οικογένειες, στο 85 % των οποίων ο γονέας είναι γυναίκα.

56 Σημειώνουμε ότι υπάρχει η δέσμευση η ισότητα των φύλων να συνεκτιμάται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του μέσου «Next Generation EU». Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να διευκρινίζουν με ποιον τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα αναμένεται να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων και στις ίσες ευκαιρίες για όλους, καθώς και τον τρόπο ενσωμάτωσης αυτών των στόχων. Η αξιολόγηση των σχεδίων αυτών από την Επιτροπή θα καλύπτει επίσης τη συμβολή τους στην κοινωνική ανθεκτικότητα των κρατών μελών, καθώς και το κατά πόσον αυτά θα μετριάζουν αποτελεσματικά τις κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης COVID-19. Βάσει αυτής της αξιολόγησης, τα σχέδια θα εγκρίνονται από το Συμβούλιο. Η από μέρους της Επιτροπής έκθεση υλοποίησης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που θα υποβληθεί στα μέσα του 2022, θα περιλαμβάνει αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών θα έχουν συμβάλει στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών. Ωστόσο, όπως επισημαίνουμε στη γνώμη μας σχετικά με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας³¹, η απουσία κοινών δεικτών θα δυσχεράνει την παρακολούθηση και τη μεταπαρακολούθηση των αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων δε στο ζήτημα της ισότητας των φύλων.

57 Για να είναι δυνατή η εκπόνηση κανονικής ανάλυση βάσει φύλου, αλλά και προκειμένου να μπορούν να αναπτύξουν κατάλληλες και τεκμηριωμένες πολιτικές, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να έχουν πρόσβαση σε στατιστικά στοιχεία που αντικατοπτρίζουν επακριβώς τις διαφορές και τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Οι στατιστικές αυτές βοηθούν στη διαπίστωση του αντικτύπου των πολιτικών, αναδεικνύουν τους τομείς όπου μπορούν να γίνουν περισσότερα για τον περιορισμό

---

³¹ Γνώμη 6/2020 του ΕΕΣ σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

των αποκλίσεων μεταξύ των φύλων³² και καθιστούν δυνατή τη μέτρηση των διαφορών μεταξύ γυναικών και ανδρών από την άποψη ποικίλων κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων³³.

58 Ως εκ τούτου, εξετάσαμε τη διαθεσιμότητα δεδομένων και στατιστικών βάσει στοιχείων καταμεμημένων μεταξύ γυναικών και ανδρών (ή «χωριστών κατά φύλο»). Η Eurostat, η στατιστική υπηρεσία της ΕΕ, παράγει χωριστά κατά φύλο δεδομένα προερχόμενα από σχεδόν τα δύο τρίτα των 2 786 συνόλων δεδομένων που υπάρχουν σχετικά με τους βασικούς τομείς της κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ³⁴. Επίσης, παρέχει χωριστές κατά φύλο πληροφορίες σχετικά με ορισμένους άλλους ενωσιακούς τομείς πολιτικής, αν και όχι για όλους: λόγω χάριν, χωριστά κατά φύλο στοιχεία δεν υπάρχουν σχετικά με τον αριθμό επιβατών στα μέσα μεταφοράς. Η Επιτροπή διαθέτει επίσης πύλη διά της οποίας παρέχεται στο κοινό πρόσβαση σε δεδομένα που δημοσιεύουν τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁵. Από τα 15 749 σύνολα δεδομένων που είναι διαθέσιμα στην πύλη, περί το ένα τέταρτο ανήκουν στην κατηγορία «Πληθυσμός και κοινωνία» (Population and society), έναν τομέα που συνδέεται άμεσα με τις στατιστικές κατά φύλο. Περίπου τα μισά από αυτά τα δεδομένα διαχωρίζονται κατά φύλο. Το EIGE παράγει στατιστικές κατά φύλο, περιλαμβανομένου ενός δείκτη ισότητας των φύλων (σημείο 04). Η βάση στατιστικών δεδομένων για τα φύλα του EIGE (Gender Statistics Database) περιέχει στοιχεία για 1 888 δείκτες.

59 Θεωρούμενες στο σύνολό τους, οι πηγές αυτές παρέχουν πρόσβαση σε ένα μεγάλο όγκο χωριστών κατά φύλο δεδομένων. Παρ' όλα αυτά, για τα ταμεία που εξετάσαμε, δεν εντοπίσαμε ιδιαίτερα στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή είχε κάνει συστηματική χρήση των δεδομένων αυτών σε αναλύσεις βάσει φύλου. Από τις εκτιμήσεις επιπτώσεων που εξετάσαμε για αμφότερα τα ΠΔΠ, μόνο σε μία (η σχετική με το ΕΚΤ+³⁶) είχε γίνει μία αναφορά σε διαφορές λόγω φύλου, αφήνοντας να εννοηθεί ότι είχαν χρησιμοποιηθεί χωριστά κατά φύλο στοιχεία.

³² Ηνωμένα Έθνη, *Integrating a Gender Perspective into Statistics*, 2016.

³³ EIGE, *Glossary and thesaurus*.

³⁴ Βάση δεδομένων της Eurostat, 17/03/2021.

³⁵ Πύλη δημόσιων δεδομένων της ΕΕ.

³⁶ SWD(2018) 289 final.

Η Επιτροπή καθόρισε λίγους στόχους ρητά συνδεδεμένους με το φύλο

60 Σύμφωνα με την εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ, του 2018, οι κυβερνήσεις οφείλουν να καθορίζουν στόχους επιδόσεων συνδεδεμένους με το φύλο σε όλους τους τομείς πολιτικής, ώστε να είναι σε θέση να παρακολουθούν την πρόοδο προς την επίτευξη των τιμών-στόχου για την ισότητα των φύλων. Μολονότι ο δημοσιονομικός κανονισμός που διέπει τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ περιέχει ειδικές απαιτήσεις για στόχους που συνδέονται με το φύλο, δεν προβλέπει γενική απαίτηση για τον καθορισμό στόχων σε επίπεδο προγράμματος.

61 Οι στόχοι των προγραμμάτων απαριθμούνται στις «προγραμματικές δηλώσεις». Πρόκειται για εκθέσεις που επισυνάπτονται στο ετήσιο σχέδιο προϋπολογισμού και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε τα προηγούμενα έτη ως προς την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων. Αξιολογήσαμε κατά πόσον από τις προγραμματικές δηλώσεις που συνόδευαν τα ετήσια σχέδια προϋπολογισμών υπό το ΠΔΠ 2014-2020 προέκυπτε η χρήση στόχων που συνδέονταν με τη διάσταση του φύλου στους διάφορους τομείς πολιτικής. Για το ΠΔΠ 2021-2027, εξετάσαμε τις νομοθετικές προτάσεις για διάφορα προγράμματα, προκειμένου να εξακριβώσουμε κατά πόσον περιλάμβαναν στόχους που συνδέονταν με τη διάσταση του φύλου.

62 Από τα 58 προγράμματα δαπανών που περιλαμβάνονται στο ΠΔΠ 2014-2020, τέσσερα –Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (REC), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Erasmus+ και πρόγραμμα για την Υγεία– ανέφεραν ρητά την προώθηση της ισότητας των φύλων ως έναν από τους στόχους τους. Οι προτάσεις της Επιτροπής για το πρόγραμμα REC (που μετονομάστηκε σε πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες») και το ΕΚΤ+ ήταν τα μόνο προγράμματα υπό το ΠΔΠ 2021-2027 που περιλάμβαναν στόχους που αναφέρονταν ρητά στην ισότητα των φύλων.

Η Επιτροπή δεν παρακολουθούσε αποτελεσματικά τη συμβολή του προϋπολογισμού της ΕΕ στην επίτευξη της ισότητας των φύλων

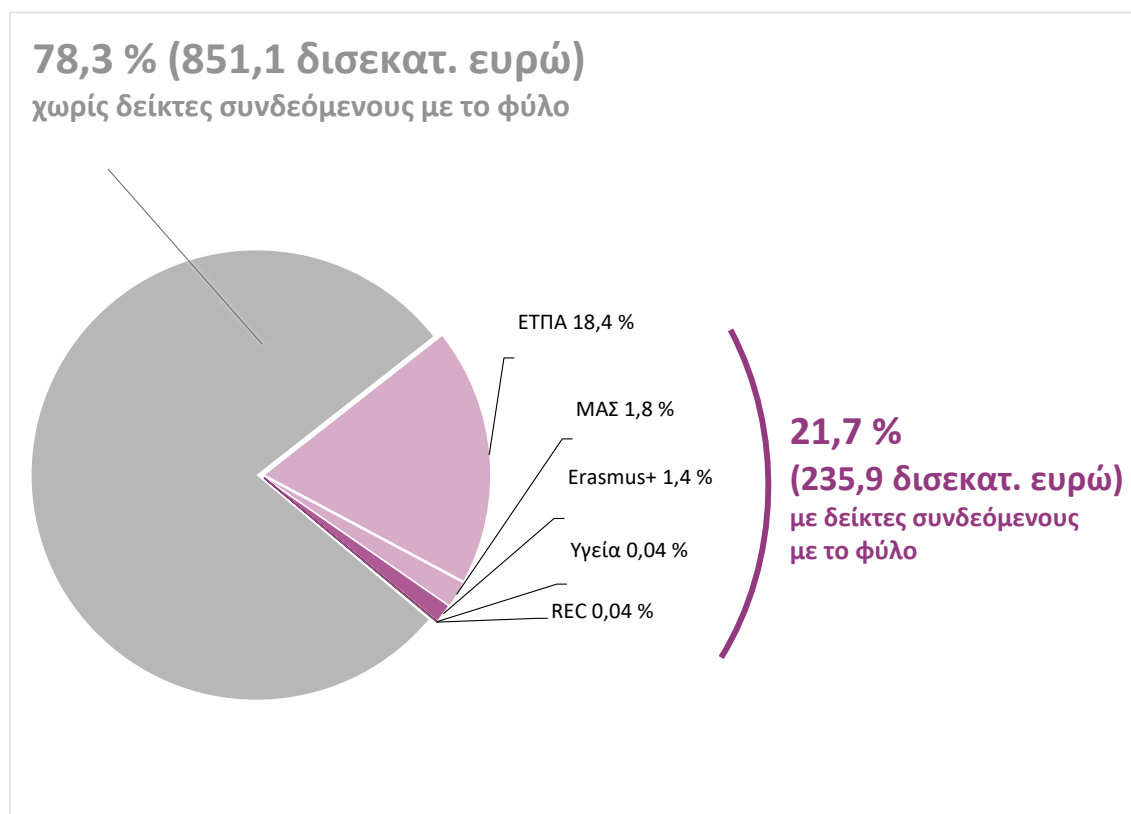
63 Η εργαλειοθήκη που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ το 2018 επισημαίνει ότι οι μηχανισμοί παρακολούθησης καθιστούν δυνατή την αξιολόγηση της προόδου, τη βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και την αναπροσαρμογή προγραμμάτων και στόχων για την επίτευξη μεγαλύτερου αντικτύπου. Ο δημοσιονομικός κανονισμός της ΕΕ ορίζει ότι η επίτευξη των στόχων πρέπει να παρακολουθείται μέσω δεικτών επιδόσεων.

64 Η Επιτροπή δημοσιεύει στοιχεία σχετικά με τους δείκτες επιδόσεων στις προγραμματικές δηλώσεις. Οι δείκτες αυτές καθορίζονται στη νομοθεσία που διέπει τα προγράμματα ή στο συναφές παράγωγο δίκαιο. Αξιολογήσαμε κατά πόσον οι προγραμματικές δηλώσεις στο ΠΔΠ 2014-2020 περιλάμβαναν δείκτες για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων που συνδέονταν με τη διάσταση του φύλου.

65 Οι προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020 και κάλυπταν 58 προγράμματα δαπανών περιείχαν άνω των 1 000 δεικτών. Εξ αυτών 29 δείκτες από πέντε προγράμματα αφορούσαν την ισότητα των φύλων. Οι δείκτες αυτοί μετρούν τις αλλαγές που συνδέονται με το φύλο και συντελούνται με την πάροδο του χρόνου, όπως για παράδειγμα τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων. Δεκαεννέα βασίζονταν επίσης σε χωριστά κατά φύλο δεδομένα, όπως στο ποσοστό απασχόλησης κατά φύλο. Τα προγράμματα αυτά αντιστοιχούν στο 21,7 % των συνολικών κεφαλαίων του ΠΔΠ 2014-2020. Βλέπε [γράφημα 8](#). Στις προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2021-2027, εντοπίσαμε ότι είχαν διατηρηθεί μόνο 10 από τους 29 δείκτες που συνδέονταν με το φύλο.

Γράφημα 8 – Ποσοστό των προγραμμάτων του ΠΔΠ 2014-2020 που περιλάμβαναν δείκτες συνδεόμενους με το φύλο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Ελάχιστες ήταν οι πληροφορίες που δημοσιοποιούσε η Επιτροπή σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων

66 Η διάθεση πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο του προϋπολογισμού στην ισότητα των φύλων διευκολύνει τη συστηματική εποπτεία και τη λογοδοσία³⁷. Η διάθεση αυτή μπορεί να συνίσταται στη δημοσιοποίηση των ποσών που κατανέμονται και χρησιμοποιούνται για τους στόχους που αφορούν την ισότητα των φύλων και στην παρουσίαση στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Κατ' αυτό τον τρόπο διευκολύνεται ο κοινοβουλευτικός έλεγχος. Βλέπε [πλαίσιο 2](#).

Πλαίσιο 2

Χρήση δεδομένων χωριστών για τις γυναίκες και τους άνδρες στην οικονομική ανάλυση που υποστηρίζει το νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό

Από το 2004, η σουηδική κυβέρνηση αναφέρεται στο κοινοβούλιο σχετικά με τις διαφορές και την εξέλιξη στην κατανομή εισοδήματος μεταξύ γυναικών και ανδρών με χωριστό παράρτημα που συνοδεύει το νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό. Στο παράρτημα του προϋπολογισμού για το 2021 περιλαμβάνεται ανάλυση της κατανομής των δημοσιονομικών πόρων μεταξύ γυναικών και ανδρών από το 1995, μεταξύ άλλων και αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη του εισοδήματος από την εργασία, των συντάξεων, της κοινωνικής ασφάλισης, των μεταφορών, των φόρων και του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος. Το παράρτημα τελειώνει με περιγραφή του αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2019-2021 ως προς την κατανομή των οικονομικών πόρων μεταξύ γυναικών και ανδρών. Αρμόδιο για τη σύνταξη αυτού του παραρτήματος είναι το Υπουργείο Οικονομικών.

67 Οι δύο βασικές εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού του ΕΕΣ είναι οι προγραμματικές δηλώσεις, που συνοδεύουν το ετήσιο σχέδιο προϋπολογισμού, και η *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις* (ΕΕΔΕ) που παρουσιάζεται στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας χορήγησης *απαλλαγής*. Αξιολογήσαμε κατά πόσον, σε αυτές τις δύο εκθέσεις, η Επιτροπή είχε παρουσιάσει στοιχεία σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της στην ισότητα των φύλων.

³⁷ ΟΟΣΑ, *Designing and Implementing gender budgeting. A path to action*, 2019.

Μολονότι η Επιτροπή παρέθετε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το φύλο στο παράρτημα που συνόδευε το σχέδιο προϋπολογισμού, η παρουσίασή τους ήταν αποσπασματική

68 Ορισμένες προγραμματικές δηλώσεις περιλαμβάνουν ενότητα με πληροφορίες σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου. Από τις 58 προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2016, το πρώτο έτος παρουσίασης αυτών των πληροφοριών, οι 20 περιλάμβαναν τέτοια ενότητα· όσον αφορά τις προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020, ο αριθμός αυτός αυξήθηκε σε 34³⁸. Αυτό σημαίνει ότι το 59 % των προγραμματικών δηλώσεων σχετικά με προγράμματα δαπανών, που αντιστοιχούσαν στο 88 % του ΠΔΠ 2014-2020, περιέχει πλέον ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες που σχετίζονται με το φύλο.

69 Διαπιστώσαμε, ωστόσο, ότι οι πληροφορίες αυτές χαρακτηρίζονταν από ορισμένες αδυναμίες. Από τις 34 προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020 και που όντως περιείχαν πληροφορίες σχετιζόμενες με το φύλο, μόνο οι 10 (29 %) περιείχαν οικονομικές εκτιμήσεις σχετικά με τη συμβολή του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων. Οι δηλώσεις αυτές αφορούσαν προγράμματα στο πλαίσιο του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ, αλλά όχι του ΕΓΤΕ, του ΕΓΤΑΑ ή του Erasmus+. Ωστόσο, καθώς δεν υπάρχει κοινό σύστημα για την παρακολούθηση των κεφαλαίων που διατίθενται και χρησιμοποιούνται για την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ, οι ΓΔ χρησιμοποιούσαν διαφορετικές μεθόδους, προκειμένου να εκτιμήσουν τη συμβολή των προγραμμάτων τους στην ισότητα των φύλων. Αυτό σήμαινε ότι δεν ήταν δυνατός ο υπολογισμός της συνολικής συμβολής ολόκληρου του προϋπολογισμού της ΕΕ. Η Επιτροπή παρακολουθεί τη διάθεση και τη χρήση κεφαλαίων που δαπανώνται σε άλλες οριζόντιες πολιτικές. Βλέπε [πλαίσιο 3](#). Αντιθέτως, δεν υπήρχε τέτοιο σύστημα για την ισότητα των φύλων.

---

³⁸ Συν άλλη μία που αφορούσε ένα ειδικό μέσο.

Πλαίσιο 3

Παρακολούθηση των πόρων και καθορισμός τιμών-στόχου για τη δράση για το κλίμα

Όσον αφορά τη δράση για το κλίμα, για την παρακολούθηση των πόρων η Επιτροπή χρησιμοποιεί μια προσέγγιση βάσει μεθόδου που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ³⁹. Στην επισκόπησή μας σχετικά με την παρακολούθηση των δαπανών για το κλίμα, που δημοσιεύθηκε το 2020⁴⁰, διαπιστώσαμε ότι αυτή η προσέγγιση είχε το πλεονέκτημα ότι ήταν απλή και ρεαλιστική, καίτοι επαναλάβαμε τις ανησυχίες που είχαμε εκφράσει στην ειδική έκθεσή μας που αφορούσε τη δράση για το κλίμα⁴¹ σχετικά με τον κίνδυνο οι εκτιμήσεις των δαπανών να έχουν υπερεκτιμηθεί.

Συμπληρωματικά προς την παρακολούθηση μπορεί να προβλέπονται και τιμές-στόχος. Σε ενωσιακό επίπεδο, αυτές οι τιμές-στόχος καθορίζονται κατόπιν συμφωνίας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Παραδείγματος χάριν, έχει οριστεί το 20 % του ΠΔΠ 2014-2020 (περί τα 200 δισεκατομμύρια ευρώ) και το 30 % του ΠΔΠ 2021-2027 μαζί με το μέσο «Next Generation EU» (περί τα 550 δισεκατομμύρια ευρώ) να χρησιμοποιηθούν για τη δράση για το κλίμα.

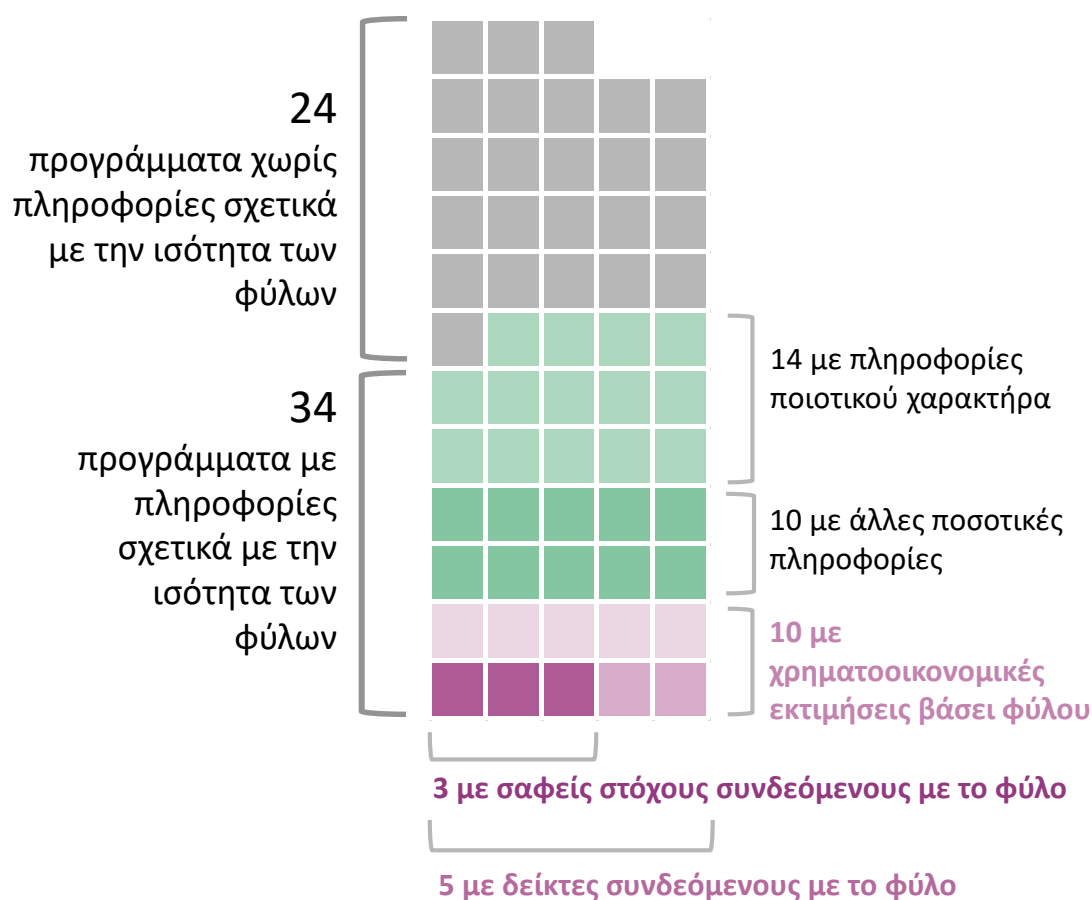
70 Στο [γράφημα 9](#) συνοψίζονται οι πληροφορίες που σχετίζονται με το φύλο και παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις, περιλαμβανομένων των στόχων που αφορούν την ισότητα των φύλων (σημείο [62](#)), των δεικτών (σημείο [65](#)) και των χρηματοοικονομικών εκτιμήσεων (σημείο [69](#)).

³⁹ OECD DAC Rio Markers for Climate.Handbook.

⁴⁰ Επισκόπηση 01/2020 του ΕΕΣ, με τίτλο Παρακολούθηση των δαπανών για το κλίμα στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

⁴¹ Ειδική έκθεση 31/2016 του ΕΕΣ, με τίτλο [Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς.](#)

Γράφημα 9 – Επισκόπηση των πληροφοριών σχετικά με τη διάσταση του φύλου που παρατίθενται στις προγραμματικές δηλώσεις

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων που επισυνάπτονται στο σχέδιο γενικού προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2021.

71 Στη στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025, η Επιτροπή δεσμεύεται να εξετάσει το ενδεχόμενο μέτρησης των δαπανών που αφορούν την ισότητα των φύλων σε επίπεδο προγραμμάτων για το ΠΔΠ 2021-2027. Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν ότι η πρώτη θα ανέπτυξε μέθοδο για τη μέτρηση των σχετικών δαπανών σε επίπεδο προγραμμάτων για το ΠΔΠ 2021-2027. Βάσει αυτής της διοργανικής συμφωνίας, μέχρι τον Ιανουάριο του 2023, η Επιτροπή θα εφαρμόσει αυτή τη μέθοδο, δοκιμαστικά ως προς τη σκοπιμότητά της, για ορισμένα υπό κεντρική διαχείριση προγράμματα⁴². Αυτό σημαίνει ότι, μεσοπρόθεσμα, η Επιτροπή δεν θα είναι σε θέση να αποδείξει το ύψος

⁴² Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και για τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων.

των κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται σε όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων.

Η ΕΕΔΕ περιείχε ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα ως προς την ισότητα των φύλων

72 Η ΕΕΔΕ αποτελεί μέρος της ενοποιημένης δέσμης δημοσιονομικών εκθέσεων και εκθέσεων λογοδοσίας της Επιτροπής⁴³. Αποτελεί στοιχείο καθοριστικής σημασίας για την ετήσια διαδικασία χορήγησης απαλλαγής. Στο τμήμα 1 της ΕΕΔΕ αξιολογείται η πρόοδος που έχει σημειωθεί προς την επίτευξη των διαφόρων στόχων πολιτικής. Στην έκθεσή μας σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ⁴⁴, επιστήσαμε την προσοχή στις περιορισμένες πληροφορίες που διατίθενται σχετικά με τη συμβολή των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ στην ισότητα των φύλων.

73 Από τότε που η ΕΕΔΕ⁴⁵ δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 2016, η Επιτροπή δεν έχει αναφέρει ποτέ συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με την ισότητα των φύλων ως οριζόντια προτεραιότητα, ούτε έχει περιλάβει σχετική ανάλυση στα επιμέρους τμήματα της έκθεσης. Αντιθέτως, η ΕΕΔΕ περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες σε άλλες οριζόντιες προτεραιότητες. Στην ΕΕΔΕ για το 2019⁴⁶, η Επιτροπή επισήμαινε ότι οι οριζόντιοι στόχοι πολιτικής έπρεπε να ενσωματωθούν καλύτερα στον προϋπολογισμό, ιδίως όσον αφορά τις δαπάνες για το κλίμα, την προστασία της βιοποικιλότητας και τους ΣΒΑ. Πέραν αυτών, η ΕΕΔΕ δεν περιλάμβανε άλλη μνεία στην ισότητα των φύλων.

Ο καθορισμός λεπτομερών νομικών απαιτήσεων διευκόλυνε την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα

74 Στην τελευταία ενότητα της παρούσας έκθεσης, εστιάζουμε στα επιμέρους προγράμματα και αξιολογούμε κατά πόσον η Επιτροπή είχε συνεκτιμήσει την ισότητα των φύλων στο ΕΚΤ, στο ΕΤΠΑ και στο ΕΓΤΑΑ, στο ΕΓΤΕ και στο Erasmus+. Εξετάσαμε αν είχαν πραγματοποιηθεί αναλύσεις βάσει φύλου, καθώς και αν είχαν καθοριστεί

⁴³ Άρθρο 318 ΣΛΕΕ και άρθρο 247, παράγραφος 1, στοιχείο ε), του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁴⁴ ΕΕΣ, Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2019.

⁴⁵ COM(2016) 446 final: Ετήσια έκθεση του 2015 για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

⁴⁶ COM(2020) 265 final.

στόχοι συνδεδεμένοι με το φύλο. Επιδίωξή μας ήταν να διαπιστώσουμε αν η Επιτροπή ήταν σε θέση να αποδείξει τα αποτελέσματα των προγραμμάτων στην ισότητα των φύλων.

75 Επικεντρωθήκαμε σε αυτά τα πέντε ταμεία όχι μόνο εξαιτίας της οικονομικής σημασίας τους για το ΠΔΠ, αλλά και επειδή είχαν τη δυνατότητα να τονώσουν την οικονομική μεγέθυνση και να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων (σημείο 02). Το ΕΚΤ υποστηρίζει έργα στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε ολόκληρη την ΕΕ. Το ΕΤΠΑ αποσκοπεί στην προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης στις διάφορες περιφέρειες της ΕΕ. Το ΕΓΤΑΑ εστιάζει στις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές της ΕΕ. Το ΕΓΤΕ επιδιώκει τη διασφάλιση του εισοδήματος των γεωργών μέσω των άμεσων ενισχύσεων. Τέλος, μέσω του Erasmus+ η ΕΕ παρέχει πόρους προς υποστήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με σκοπό την προώθηση της ανάπτυξης.

Μολονότι τα ΕΔΕΤ έχουν μεγάλες δυνατότητες να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων, λίγα ήταν τα στοιχεία που εντοπίσαμε σχετικά με τα αποτελέσματα για το ΠΔΠ 2014-2020

76 Περισσότερο από το ήμισυ της χρηματοδότησης της ΕΕ διοχετεύεται μέσω των πέντε ΕΔΕΤ. Η διαχείριση των ταμείων αυτών είναι επιμερισμένη μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Ελέγξαμε το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΑΑ στην Ισπανία και στη Ρουμανία. Οι εργασίες μας κάλυψαν τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης αυτών των δύο χωρών και 12 από τα προγράμματά τους.

77 Οι νομικές απαιτήσεις που αφορούν την ισότητα των φύλων ποικίλλουν μεταξύ των διαφόρων ειδικών κανονισμών που διέπουν κάθε ΕΔΕΤ. Ωστόσο, ο *κανονισμός περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ)*⁴⁷ θέτει κοινές διατάξεις για τα ΕΔΕΤ που εμπίπτουν στο ΠΔΠ 2014-2020. Το άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προάσπιση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας, της υλοποίησης, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης όλων των προγραμμάτων. Απαιτεί, σε όλους τους τομείς, δραστηριότητες που προάγουν την ισότητα των φύλων με τη χρήση εργαλείων όπως οι εκ των προτέρων αξιολογήσεις, οι επιτροπές παρακολούθησης, οι διαδικασίες επιλογής και τα κριτήρια.

⁴⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

78 Η πρόταση της Επιτροπής για τον νέο ΚΚΔ για το ΠΔΠ 2021-2027 αρχικά δεν περιείχε διατάξεις αντίστοιχες με αυτές του άρθρου 7 του ΚΚΔ 2014-2020. Μετά τις αρχικές αναθεωρήσεις, παρόμοιες διατάξεις επανεισήχθησαν σε μεταγενέστερη έκδοση του εγγράφου. Ο νέος ΚΚΔ απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να εκπονήσουν ένα εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων, ως προϋπόθεση για τη χρήση των ΕΔΕΤ στις επενδύσεις τους στη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στην αγορά εργασίας, της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής ή των υποδομών παιδικής μέριμνας.

Η ισότητα των φύλων είχε συνεκτιμηθεί κατά την προετοιμασία των προγραμμάτων που εξετάσαμε

79 Όσον αφορά τα προγράμματα που εξετάσαμε στην Ισπανία και τη Ρουμανία, διαπιστώσαμε ότι η υποχρέωση συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου είχε τηρηθεί συχνότερα κατά το στάδιο της προετοιμασίας, παρά κατά τα στάδια της υλοποίησης και της παρακολούθησης. Όλα τα προγράμματα περιείχαν ανάλυση βάσει φύλου, και η ισότητα των φύλων είχε ληφθεί υπόψη, σε διαφορετικό κάθε φορά βαθμό, κατά τον σχεδιασμό τους. Επίσης, αμφότερα τα κράτη μέλη είχαν προβεί σε εκ των προτέρων αξιολογήσεις του κατά πόσον τα προβλεπόμενα μέτρα ήταν πιθανόν να αποδειχθούν επιτυχή στην προώθηση της ισότητας των φύλων. Εντοπίσαμε ορισμένα παραδείγματα περιπτώσεων, κατά τις οποίες οι διαδικασίες επιλογής είχαν ενθαρρύνει τις αναλύσεις βάσει φύλου. Βλέπε [πλαίσιο 4](#).

Πλαίσιο 4

Επιλογή κριτηρίων που προωθούσαν την ανάλυση βάσει φύλου

Στις διαδικασίες επιλογής που εφαρμόζουν, η Ισπανία και η Ρουμανία περιλαμβάνουν κριτήρια που ενθαρρύνουν τους υποβάλλοντες προτάσεις έργων να πραγματοποιούν αναλύσεις βάσει φύλου.

Παραδείγματος χάριν, στο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα «Στρατηγικές βιώσιμης και ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης», οι ισπανικές αρχές ζήτησαν από εξειδικευμένο φορέα να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό η διάσταση του φύλου είχε ενσωματωθεί στις προτάσεις έργων, χρησιμοποιώντας τη σχετική βαθμολογία ως κριτήριο επιλογής.

Στη Ρουμανία, οι αιτούντες χρηματοδότηση για πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΕΚΤ όφειλαν να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο το έργο τους θα συνέβαλλε σε ένα ή περισσότερα οριζόντια θέματα, μεταξύ των οποίων στη μη διακριτική μεταχείριση και στην ισότητα των φύλων. Οι αιτήσεις που περιλάμβαναν μέτρα για την καταπολέμηση της διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ γυναικών και ανδρών λάμβαναν επιπλέον βαθμούς.

Οι στόχοι που συνδέονταν με το φύλο σπάνια συνεκτιμούνταν στα προγράμματα που εξετάσαμε, ενώ ελάχιστες ήταν οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπό τους στην ισότητα των φύλων

80 Τα προγράμματα πρέπει να ακολουθούν τους γενικούς στόχους που καθορίζονται, αφενός, στην ειδική νομοθεσία που διέπει τα ταμεία που τα χρηματοδοτούν και, αφετέρου, στον ΚΚΔ. Τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να ενσωματώνουν τους δικούς τους στόχους που συνδέονται με το φύλο. Για ορισμένες επενδυτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο του ΕΚΤ, η Ισπανία, αλλά όχι η Ρουμανία, περιλάμβανε ειδικούς στόχους και δείκτες συνδεδεμένους με το φύλο. Τα άλλα ταμεία που εξετάσαμε δεν περιείχαν τέτοιους στόχους.

81 Βάσει του ΚΚΔ, κάθε κράτος μέλος οφείλει να υποβάλλει ετησίως έκθεση υλοποίησης για κάθε πρόγραμμα. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι οι εκθέσεις για το 2016 και το 2018 πρέπει να περιέχουν αξιολόγηση των μέτρων που ελήφθησαν για την ισότητα των φύλων και τη μη διακριτική μεταχείριση.

82 Οι εκθέσεις όλων των επιλεγέντων προγραμμάτων περιλάμβαναν ενότητα με στοιχεία –ως επί το πλείστον ποιοτικά, ενίοτε δε και ποσοτικά– που αφορούσαν τα ειδικά μέτρα που είχαν ληφθεί για την προώθηση της ισότητας των φύλων και τις εφαρμοζόμενες ρυθμίσεις που εξασφάλιζαν τη συνεκτίμηση της ισότητας αυτής.

Ωστόσο, οι εκθέσεις αυτές δεν περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα ή τον αντίκτυπο.

83 Βάσει των εκθέσεων αυτών, η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των ΕΔΕΤ το 2017 και το 2019. Επίσης, το 2018, δημοσίευσε μια συνοπτική έκθεση υλοποίησης σχετικά με τα προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από τα ΕΔΕΤ την περίοδο 2014-2017. Εντούτοις, οι εκθέσεις αυτές περιείχαν ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την ισότητα των φύλων.

84 Η πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων των ΕΔΕΤ που έχει δημιουργήσει η Επιτροπή παρέχει στοιχεία σχετικά με τους συμμετέχοντες στις χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες. Ωστόσο, τα στοιχεία αυτά δεν κάνουν αναφορά στο φύλο. Συνεπώς, δεν υπάρχουν δημοσίως διαθέσιμα ενοποιημένα, χωριστά κατά φύλο, δεδομένα για κανέναν από τους κοινούς δείκτες για κανένα ΕΔΕΤ.

Οι άμεσες ενισχύσεις προς τους γεωργούς από το ΕΓΤΕ δεν λάμβαναν υπόψη τη διάσταση του φύλου

85 Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) αντιπροσωπεύει άνω του ενός τρίτου της χρηματοδότησης που διαθέτει η ΕΕ. Το ΕΓΤΕ αντιστοιχεί στα τρία τέταρτα περίπου της ΚΓΠ και χρησιμοποιείται κυρίως για τη στήριξη του εισοδήματος των γεωργών μέσω άμεσων ενισχύσεων. Πρόκειται για το μεγαλύτερο πρόγραμμα στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο οποίο διατέθηκαν περισσότερα από 300 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΠΔΠ 2014-2020.

Ο κανονισμός για τις άμεσες ενισχύσεις δεν λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και περιορίζει την ικανότητα των κρατών μελών για κάτι τέτοιο

86 Ο κανονισμός που αφορά τις άμεσες ενισχύσεις για την περίοδο 2014-2020 δεν περιλαμβάνει νομικές απαιτήσεις σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου ή την ισότητα των φύλων. Στη γνώμη που διατυπώσαμε σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής για την ΚΓΠ μετά το 2020⁴⁸, επισημαίναμε ότι ένα κράτος μέλος που ανησυχεί, λόγω χάριν, για τον αντίκτυπο των άμεσων ενισχύσεων στην ισότητα των φύλων θα έχει «περιορισμένες επιλογές» για να μεταβάλει την κατανομή των επιδοτήσεων, καθώς ο σχεδιασμός των άμεσων ενισχύσεων καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την προτεινόμενη νομοθεσία της ΕΕ.

⁴⁸ Γνώμη 7/2018 του ΕΕΣ σχετικά με τις προτάσεις κανονισμών της Επιτροπής που αφορούν την κοινή γεωργική πολιτική για την περίοδο μετά το 2020.

87 Εντοπίσαμε σχετικά παραδείγματα σε δύο από τις τέσσερις περιπτώσιολογικές μελέτες που ανέλυσε ο εμπειρογνώμονας που χρησιμοποιήσαμε (σημείο 19). Η Ανδαλουσία (Ισπανία) ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου στον περιφερειακό προϋπολογισμό της. Χρησιμοποιεί περί το 90 % των προγραμμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων, εξαιρουμένου, ωστόσο, του Ανδαλουσιανού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων, καθώς το σύστημα των άμεσων ενισχύσεων δεν αφήνει περιθώριο θετικής δράσης όσον αφορά τις γυναίκες⁴⁹. Στη Σουηδία η διάσταση του φύλου ενσωματώνεται στον προϋπολογισμό και υπάρχουν τιμές βάσης που αποδεικνύουν την ύπαρξη ανισοτήτων στον τομέα της γεωργίας. Ωστόσο, οι σουηδικές αρχές διευκρίνισαν ότι, δεδομένου ότι περισσότερο εφαρμόζουν την πολιτική παρά τη σχεδιάζουν και καθώς η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό δεν είναι υποχρεωτική βάσει του κανονισμού για τις άμεσες ενισχύσεις, δεν μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν για να διορθώσουν τις ανισότητες.

Οι ελλείψεις δεδομένων και η απουσία ανάλυσης βάσει φύλου εγκυμονούν τον κίνδυνο διαιώνισης των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων

88 Οι αναθεωρήσεις της ΚΓΠ αναλύονται σε εκτιμήσεις επιπτώσεων, σκοπός των οποίων είναι να αποτρέπουν την επιδείνωση των ανισοτήτων μεταξύ γεωργών λόγω ηλικίας, μεγέθους των εκμεταλλεύσεων ή περιφέρειας της ΕΕ. Δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη για συνεκτίμηση των διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών γεωργών. Στη γνώμη μας σχετικά με την ΚΓΠ μετά το 2020 (σημείο 86), επισημαίναμε ότι παρότι η Επιτροπή είχε εξετάσει στην εκτίμηση επιπτώσεων που πραγματοποίησε το ζήτημα της ισότητας των φύλων σε σχέση με τους ΣΒΑ, δεν φάνηκε αυτό να έχει παρά ελάχιστο αντίκτυπο στην πρόταση.

89 Στη γνώμη μας επικρίναμε επίσης την έλλειψη ακριβών πληροφοριών σχετικά με το οικογενειακό εισόδημα των γεωργών και την απουσία οποιασδήποτε απαίτησης από τα κράτη μέλη να συλλέγουν στατιστικά στοιχεία για το διαθέσιμο γεωργικό εισόδημα. Η μη διαθεσιμότητα τέτοιων στατιστικών στοιχείων, διακρινόμενων κατά φύλο, συνιστά επίσης μια σοβαρή έλλειψη δεδομένων κατά την εξέταση των επιπτώσεων των άμεσων ενισχύσεων στην ισότητα των φύλων.

90 Μια άλλη σοβαρή έλλειψη δεδομένων είναι η απουσία στατιστικών στοιχείων κατά φύλο σχετικά με τους αποδέκτες των άμεσων ενισχύσεων. Ο κανονισμός του ΕΓΤΕ δεν προβλέπει την υποχρέωση παρουσίασης τέτοιων στατιστικών. Η Επιτροπή δεν διέθετε ακριβή στοιχεία σχετικά με τα ποσοστά των ενισχύσεων που

⁴⁹ Gender impact report on the 2020 Budget of the Autonomous Region of Andalusia, Οκτώβριος 2019.

καταβάλλονται στις γυναίκες και στους άνδρες. Ωστόσο, στην περιπτωσιολογική μελέτη του εμπειρογνώμονα που χρησιμοποιήσαμε επισημαίνεται ότι το σουηδικό Συμβούλιο Γεωργίας διαθέτει στοιχεία σύμφωνα με τα οποία, το 2016, μολονότι το 16 % των αιτούντων στη Σουηδία ήταν γυναίκες, αυτές έλαβαν μόλις το 7 % των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν. Στην Ιρλανδία επίσης, σύμφωνα με την Ένωση Ιρλανδών Γεωργών, το 2019 οι γυναίκες κατείχαν το 10 % των επιλέξιμων εκτάσεων, αλλά εισέπραξαν μόλις το 8 % των ενισχύσεων⁵⁰. Δεδομένου ότι οι άμεσες ενισχύσεις καταβάλλονται βάσει έκτασης και απευθύνονται σε γεωργούς που διαθέτουν γη στην οποία ασκείται γεωργική δραστηριότητα («γεωργική εκμετάλλευση»), είναι πολλοί οι παράγοντες στους οποίους μπορεί να αποδοθούν αυτά τα αριθμητικά στοιχεία.

91 Σε μελέτη που πραγματοποιήθηκε κατά παραγγελία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2019⁵¹ επισημαινόταν ότι οι γυναίκες γεωργοί έχουν σημαντικά μικρότερη πρόσβαση, έλεγχο και κυριότητα σε γη και άλλα παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία σε σύγκριση με τους άνδρες συναδέλφους τους. Σύμφωνα με την Επιτροπή των Επαγγελματικών Γεωργικών Οργανώσεων⁵², οι γυναίκες αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τον δανεισμό. Η Eurostat δεν διαθέτει χωριστά κατά φύλο στοιχεία σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αλλά παράγει δεδομένα σχετικά τους υπεύθυνους διαχειριστές τους. Οι υπεύθυνοι αυτοί μπορεί να είναι ιδιοκτήτες της εκμετάλλευσης, αλλά και απλοί μισθωτές, μισθωτές με δικαίωμα νομής (leasehold) ή καταπιστευτικοί διαχειριστές. Για το 2016, από τα στοιχεία της Eurostat διαπιστώνεται ότι μόνο το 30 % περίπου των διαχειριστών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ήταν γυναίκες⁵³.

92 Από τα στοιχεία της Eurostat προκύπτει επίσης ότι υπάρχει η τάση οι γυναίκες να κατέχουν μικρότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις: το 2016, οι γυναίκες κατείχαν μόλις το 16 % των μεγαλύτερων εκμεταλλεύσεων και το 35 % των μικρότερων⁵⁴. Το 2017, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, η παραγωγή ανά εκμετάλλευση ήταν κατά πολύ μικρότερη για τις γυναίκες γεωργούς (ελάχιστα κάτω των 12 000 ευρώ το 2013)

⁵⁰ IFA Diversity Strategy Towards 2025, Οκτώβριος 2019.

⁵¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, [The professional status of rural women in the EU](#), 2019.

⁵² Επιτροπή των Επαγγελματικών Γεωργικών Οργανώσεων, «Challenges and opportunities in achieving gender equality and the empowerment of rural women and girls», 2017.

⁵³ [Farm indicators by agricultural area, type of farm, standard output, sex and age of the manager and NUTS 2 regions](#), στοιχεία που εξήχθησαν τον Δεκέμβριο του 2020.

⁵⁴ Οικονομικό μέγεθος βασιζόμενο στην τυπική απόδοση σε ευρώ: μικρές εκμεταλλεύσεις < 8 000 ευρώ, μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις ≥ 25 000 ευρώ.

σε σύγκριση με τους άνδρες (σχεδόν 40 000 ευρώ). Σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις, οι γυναίκες γεωργοί έλεγχαν πολύ λιγότερες εκτάσεις (12 %) σε σύγκριση με τους άνδρες (61 %, ενώ τα υπόλοιπα ποσοστά βρισκόταν υπό τον έλεγχο εταιρειών)⁵⁵. Στη γνώμη μας σχετικά με την ΚΓΠ μετά το 2020, επισημαίναμε ότι «σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής οι άνδρες λαμβάνουν περίπου τα τρία πέμπτα των ενισχύσεων αυτών [δηλαδή της εισοδηματικής στήριξης προς τους γεωργούς], οι γυναίκες το ένα όγδοο και οι εταιρείες το υπόλοιπο».

93 Από όλα τα ανωτέρω συνάγεται ότι υπάρχει σαφής ανάγκη για ανάλυση βάσει φύλου της εισοδηματικής στήριξης που καταβάλλεται στους γεωργούς μέσω των άμεσων ενισχύσεων, περιλαμβανομένων της κατανομής του εισοδήματος και της σύνδεσής της με την κυριότητα της γης, τις επιλέξιμες εκτάσεις και τους αποδέκτες των ενισχύσεων. Για τον σκοπό αυτό απαιτούνται η συλλογή και η διάδοση ευρύτερων δεδομένων σχετικά με τις γυναίκες στη γεωργία. Ήδη το 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁵⁶ κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μετρήσουν τη συμβολή των γυναικών στο αγροτικό εισόδημα και να προσδιορίσουν τους ρόλους των γυναικών στη γεωργία. Τόνισε επίσης την ανάγκη τα κράτη μέλη να παρουσιάζουν επικαιροποιημένες στατιστικές σχετικά με τις γυναίκες που έχουν στην κυριότητά τους γη.

Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την ισότητα των φύλων σε όλες τις πτυχές του Erasmus+

94 Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της ΕΕ για την υποστήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού. Η συνιστώσα της κινητικότητας του προγράμματος προσφέρει την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους και στο εκπαιδευτικό προσωπικό να αποκτήσουν δεξιότητες μέσω των σπουδών, της εργασίας ή του εθελοντισμού στο εξωτερικό.

95 Στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού που διέπει το Erasmus+ υπό το ΠΔΠ 2014-2020 αναφέρεται ότι οι στόχοι του προγράμματος περιλαμβάνουν την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Μολονότι δεν υπάρχουν στο κυρίως κείμενο του κανονισμού δεσμευτικές νομικές απαιτήσεις σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου ή τη συλλογή χωριστών κατά φύλο δεδομένων, το παράρτημα Ι

⁵⁵ European Commission news, Future of CAP: Where are all the women?, 2017.

⁵⁶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 4ης Απριλίου 2017: Οι γυναίκες και ο ρόλος τους στις αγροτικές περιοχές.

περιέχει την απαίτηση συλλογής τέτοιων δεδομένων για δύο από τους 25 βασικούς δείκτες του προγράμματος.

96 Αρχικά, η νομοθετική πρόταση για το πρόγραμμα Erasmus+ υπό το ΠΔΠ 2021-2027 δεν περιείχε νομικές διατάξεις σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ούτε απαιτούσε τη συλλογή χωριστών κατά φύλο δεδομένων. Εντούτοις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει προτείνει τροπολογία⁵⁷, απαιτώντας όλοι οι ποσοτικοί δείκτες για το Erasmus+ να διαχωρίζονται κατά φύλο.

Η Επιτροπή έδωσε ελάχιστη σημασία στην ισότητα των φύλων κατά την προετοιμασία του προγράμματος

97 Η εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής για το πρόγραμμα Erasmus+ υπό το ΠΔΠ 2014-2020 δεν συνεκτιμούσε παρά μόνο σε περιορισμένο βαθμό τη διάσταση της ισότητας των φύλων. Περιείχε απλώς έναν πίνακα με περιγραφή των αναμενόμενων επιπτώσεων κάθε πρότασης πολιτικής στην ισότητα των φύλων, χωρίς ωστόσο κατάλληλη ανάλυση των αναγκών και των επιπτώσεων βάσει φύλου.

98 Στην εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με το ΠΔΠ 2021-2027, η ισότητα των φύλων αναδεικνυόταν ως ένα από τα ζητήματα που θα έπρεπε να αντιμετωπίσει το πρόγραμμα Erasmus+. Η ισότητα των φύλων προβαλλόταν επίσης ως πρόκληση στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση του 2017 σχετικά με το μέλλον του Erasmus+. Αναγνωριζόταν, επομένως, σαφώς η ανάγκη η ισότητα των φύλων να ληφθεί υπόψη σε όλο το φάσμα του προγράμματος Erasmus+. Παρ' όλα αυτά, στη νομοθετική πρότασή της η Επιτροπή πρότεινε την ενεργό προώθηση της ισότητας των φύλων σε έναν μόνο τομέα του προγράμματος, τον αθλητισμό.

99 Η Επιτροπή διαθέτει τα στοιχεία που χρειάζονται για τη διενέργεια ανάλυσης βάσει φύλου ή αξιολόγησης της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων του προγράμματος Erasmus, ακόμη και κατά τομέα σπουδών. Ωστόσο, η ετήσια έκθεση του Erasmus+ για το 2019 δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο ή τα αποτελέσματα ως προς το φύλο, ούτε και χωριστά κατά φύλο δεδομένα. Οι αναφορές αφορούν τον συνολικό αριθμό των σπουδαστών ή των συμμετεχόντων, χωρίς οι αριθμοί αυτοί να αναλύονται κατά φύλο.

---

⁵⁷ Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 28ης Μαρτίου 2019, σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus». Τροπολογία 170.

100 Στις προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020, η Επιτροπή ανέφερε ότι η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων όσον αφορά τους συμμετέχοντες στο Erasmus+ μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν «άριστη», χωρίς να παρέχει σχετικά αριθμητικά στοιχεία. Κατέληγε μάλιστα στο συμπέρασμα αυτό παρά την ύπαρξη μελέτης του 2019, επίσης της Επιτροπής⁵⁸, η οποία επισήμαινε την ύπαρξη σημαντικής ανισότητας μεταξύ των φύλων στο Erasmus+, με τις γυναίκες να συμμετέχουν σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι άνδρες. Από τα τελευταία δεδομένα της Επιτροπής⁵⁹ προκύπτει ότι την περίοδο 2014-2018 υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων στους τομείς σπουδών. Παραδείγματος χάριν, στον τομέα ΤΠ, οι άνδρες συμμετέχοντες ήταν σχεδόν δύομισι φορές περισσότεροι από τις γυναίκες, ενώ στις τέχνες και στις ανθρωπιστικές σπουδές οι γυναίκες υπερέβαιναν κατά πολύ τους άνδρες. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται η διάσταση του φύλου να ληφθεί υπόψη κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος Erasmus+ και να πραγματοποιηθούν εκτενείς αναλύσεις που δεν θα περιορίζονται στον συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων, αλλά θα μελετούν τον κάθε συγκεκριμένο τομέα σπουδών.

---

⁵⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Erasmus+ higher education impact study, 2019.

⁵⁹ Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της ΕΕ, [Erasmus mobility statistics 2014-2018](#).

Συμπεράσματα και συστάσεις

101 Συνολικά, η διάσταση του φύλου δεν συνεκτιμάται ακόμη σε ολόκληρο τον προϋπολογισμό της ΕΕ, καθώς δεν υπάρχει ακόμη ολοκληρωμένο πλαίσιο για την υποστήριξη της συνεκτίμησης αυτής. Παρατηρήσαμε ότι ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν έχει ακόμη εκπληρώσει τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

102 Συγκεκριμένα, διαπιστώσαμε ότι η στρατηγική για την ισότητα των φύλων της Επιτροπής δεν προωθούσε επαρκώς την προώθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Για την περίοδο 2016-2019, η Επιτροπή αντικατέστησε την προηγούμενη στρατηγική της για την ισότητα των φύλων με ένα έγγραφο μη δεσμευτικής ισχύος, το οποίο δεν περιλάμβανε σχέδιο για την υλοποίηση και την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Η νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 ενίσχυσε τη δέσμευση της Επιτροπής για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου, ωστόσο εξακολουθούν να μην υπάρχουν θεμελιώδη προαπαιτούμενα και ειδικές δράσεις (σημεία 25 έως 35).

103 Διαπιστώσαμε ότι το θεσμικό πλαίσιο της Επιτροπής μπορεί μεν να ενισχύεται, ωστόσο δεν υποστηρίζει ακόμη πλήρως την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Η Επιτροπή 2014-2019 δεν έθεσε σε εφαρμογή τους αναγκαίους μηχανισμούς που θα εξασφάλιζαν την υλοποίηση και την παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου. Επίσης, δεν παρείχε στις ΓΔ επαρκή επιμόρφωση ή εμπειρογνώσια, ώστε αυτές να υλοποιήσουν αποτελεσματικά τη συνεκτίμηση αυτή. Η Επιτροπή 2019-2024 έχει αποσαφηνίσει τους ρόλους και τις αρμοδιότητες όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων. Οι νέες ρυθμίσεις απονέμουν κεντρικό ρόλο στη Γενική Γραμματεία, η οποία έχει δεσμευθεί να εξασφαλίζει ότι η ισότητα συνεκτιμάται κατά τη χάραξη πολιτικής. Ωστόσο στη ΓΔ BUDG, η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ, δεν έχουν ανατεθεί συγκριτικά σημαντικές αρμοδιότητες. Η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει στρατηγική επιμόρφωσης σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων (σημεία 36 έως 48).

Σύσταση 1 – Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου της Επιτροπής

Προκειμένου να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο με σκοπό την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου και να μετατρέψει τη δέσμευσή της για τη συνεκτίμηση αυτή σε συγκεκριμένες δράσεις, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να αποσαφηνίσει τους ρόλους όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου σε όλους τους τομείς πολιτικής, να ορίσει τους αρμόδιους υπαλλήλους σε κάθε ΓΔ και να ζητήσει από τις ΓΔ να καταρτίζουν σχέδια για την υλοποίηση της συνεκτίμησης αυτής σε κάθε τομέα πολιτικής·
- β) να διασφαλίσει ότι η ΓΔ BUDG καθοδηγεί, συντονίζει και παρακολουθεί αποτελεσματικά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ (ήτοι την ενσωμάτωση της διάστασης αυτής στον προϋπολογισμό)·
- γ) να παρέχει σε όλο το προσωπικό τη δυνατότητα επιμόρφωσης όσον αφορά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου· και
- δ) να μεριμνά ώστε οι ΓΔ να ανταλλάσσουν πληροφορίες και πρακτικές και να χρησιμοποιούν με μεγαλύτερη συνέπεια τα διαθέσιμα εργαλεία και εμπειρογνωσία όταν υλοποιούν τη συνεκτίμηση αυτή, περιλαμβανομένων αυτών που προτείνει το EIGE.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως τον Δεκέμβριο του 2021.

104 Διαπιστώσαμε ότι ο κύκλος του προϋπολογισμού της ΕΕ δεν λάμβανε καταλλήλως υπόψη την ισότητα των φύλων. Η Επιτροπή δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στην ανάλυση βάσει φύλου των πολιτικών και των προγραμμάτων που εξετάσαμε. Από τις οκτώ εκτιμήσεις επιπτώσεων που εξετάσαμε, η σχετική με το ΕΚΤ+ περιείχε σε περιορισμένο βαθμό αναλύσεις βάσει φύλου, ενώ οι εκτιμήσεις επιπτώσεων στο πλαίσιο της ΚΓΠ περιείχαν σύντομη περιγραφή της κατάστασης των γυναικών στις αγροτικές περιοχές. Διαπιστώσαμε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την εκτίμηση των πιθανών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των νομοθετικών προτάσεων δεν ήταν αρκετά ειδικές και δεν διασφάλιζαν ότι η ισότητα των φύλων λαμβανόταν δεόντως υπόψη. Κατά την άποψή μας, η χρήση αναλύσεων βάσει φύλου έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη προόδου προς την ισότητα των φύλων (σημεία 50 έως 55).

Σύσταση 2 – Πραγματοποίηση αναλύσεων βάσει φύλου

Για την καλύτερη ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στον κύκλο του προϋπολογισμού της ΕΕ, η Επιτροπή οφείλει:

- α) στο πλαίσιο της βελτίωσης της νομοθεσίας, να επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες οδηγίες της σχετικά με την εκτίμηση των πιθανών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων των νομοθετικών προτάσεων, προκειμένου να ενισχύσει την ανάλυση των επιπτώσεων βάσει φύλου.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως τον Δεκέμβριο του 2021.

- β) να πραγματοποιήσει αναλύσεις αναγκών και επιπτώσεων βάσει φύλου στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μέσω της ΕΕ και να αναφέρει τα αποτελέσματα αυτών των αναλύσεων, ή να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους δεν τις πραγματοποίησε, στο πλαίσιο των οικείων εκτιμήσεων επιπτώσεων, αξιολογήσεων ή σχετικών με τις επιδόσεις εκθέσεων.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τον Ιανουάριο του 2022.

105 Συνολικά, για τα ταμεία που εξετάσαμε, δεν εντοπίσαμε ιδιαίτερα στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή είχε κάνει συστηματική χρήση χωριστών κατά φύλο δεδομένων σε αναλύσεις βάσει φύλου (σημεία 57 έως 59). Όσον αφορά τα προγράμματα που ελέγξαμε, διαπιστώσαμε ότι δεν υπάρχουν δημοσίως διαθέσιμα, ενοποιημένα, χωριστά κατά φύλο δεδομένα για κανέναν από τους κοινούς δείκτες κανενός ΕΔΕΤ (σημείο 84). Διαπιστώσαμε σοβαρές ελλείψεις δεδομένων στη γεωργία, λόγω της απουσίας στατιστικών στοιχείων διακρινόμενων κατά φύλο σχετικά με την κατανομή του εισοδήματος, την κυριότητα της γης και τους αποδέκτες των άμεσων ενισχύσεων του ΕΓΤΕ (σημεία 89 έως 93). Τέλος, στις εκθέσεις σχετικά με το Erasmus+, υπάρχουν μεν αναφορές στον συνολικό αριθμό των σπουδαστών ή των συμμετεχόντων, τα στοιχεία αυτά ωστόσο δεν διαχωρίζονται κατά φύλο, καίτοι αυτές οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες (σημείο 99).

Σύσταση 3 – Συλλογή και ανάλυση χωριστών κατά φύλο δεδομένων

Προκειμένου να δημιουργηθεί μια καλύτερη βάση για τις αναλύσεις βάσει φύλου και να καταστούν δυνατές η μέτρηση των διαφορών στην κατάσταση των γυναικών και

των ανδρών, η παρακολούθηση των επιπτώσεων της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου και η σχετική αναφορά στοιχείων, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να συλλέγει, να αναλύει και να παρουσιάζει συστηματικά τα χωριστά κατά φύλο δεδομένα που υπάρχουν σχετικά με τα υπό άμεση διαχείριση χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ·
- β) να ενοποιεί, να αναλύει και να παρουσιάζει συστηματικά τις πληροφορίες που της υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις νομικές απαιτήσεις των υπό επιμερισμένη διαχείριση χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ·
- γ) να συμπεριλάβει στις επικείμενες νομοθετικές προτάσεις την απαίτηση για συστηματική συλλογή και αναφορά χωριστών κατά φύλο δεδομένων σχετικά με τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τον Ιανουάριο του 2022.

106 Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή καθόρισε λίγους στόχους ρητά συνδεδεμένους με το φύλο. Από τα 58 προγράμματα δαπανών στο ΠΔΠ 2014-2020, μόνο τέσσερα ανέφεραν ρητά την προώθηση της ισότητας των φύλων ως έναν από τους στόχους τους. Στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2021-2027, μόνο δύο προγράμματα περιλάμβαναν στόχους με ρητές αναφορές στην ισότητα των φύλων (σημεία 60 έως 62).

107 Η Επιτροπή δεν παρακολουθούσε αποτελεσματικά τη συμβολή του προϋπολογισμού της ΕΕ στην επίτευξη της ισότητας των φύλων. Μεταξύ των άνω των 1 000 δεικτών στις προγραμματικές δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020 εντοπίσαμε 29 δείκτες συνδεδεμένους με το φύλο από πέντε προγράμματα. Από τα πέντε προγράμματα που εξετάσαμε, μόνο το ΕΤΠΑ και το Erasmus+ περιείχαν δείκτες συνδεδεμένους με το φύλο. Το ΠΔΠ 2021-2027 είναι πιθανόν να περιέχει ακόμη λιγότερους τέτοιους δείκτες, καθώς μόνο δέκα από αυτούς που εντοπίσαμε διατηρήθηκαν στην προτεινόμενη νομοθεσία (σημεία 63 έως 65). Ωστόσο, σε τομείς στους οποίους οι διάφορες υποχρεώσεις ορίζονταν λεπτομερώς, η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα ήταν ευκολότερη (σημεία 74 έως 100).

Σύσταση 4 – Χρήση στόχων και δεικτών συνδεδεμένων με το φύλο

Προκειμένου η ισότητα των φύλων να συνεκτιμάται καλύτερα ως οριζόντια προτεραιότητα σε όλους τους τομείς του προϋπολογισμού της ΕΕ και να είναι δυνατή η παρακολούθηση της σχετικής προόδου, η Επιτροπή οφείλει:

- α) όσον αφορά τα χρηματοδοτικά προγράμματα και μέσα της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, να εντοπίσει και να αξιοποιήσει τα υπάρχοντα δεδομένα σχετικά με την ισότητα των φύλων, μεταξύ άλλων δε τα χωριστά κατά φύλο δεδομένα που είναι διαθέσιμα·
- β) όσον αφορά μελλοντικές νομοθετικές προτάσεις, να περιλαμβάνει σε αυτές στόχους συνδεδεμένους με το φύλο και δείκτες επιδόσεων που θα προκύπτουν από τα αποτελέσματα των αναλύσεων βάσει φύλου.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τον Ιανουάριο του 2022.

108 Η Επιτροπή παρουσίαζε ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με τον συνολικό αντίκτυπο του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων σε δύο βασικές εκθέσεις σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ: στις προγραμματικές δηλώσεις που συνοδεύουν τα ετήσια σχέδια προϋπολογισμού και στην ΕΕΔΕ που εκδίδεται στο πλαίσιο της χορήγησης απαλλαγής. Καθώς δεν υπήρχε κοινό σύστημα για την παρακολούθηση των κεφαλαίων που διατίθενται από τις ΓΔ για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων, η ΓΔ BUDG δεν ήταν σε θέση να καταλήξει σε ουσιαστική συνολική εκτίμηση της συμβολής του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων. Επισημαίνουμε ότι, τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν ότι η πρώτη θα ανέπτυξε μέθοδο για τη μέτρηση των σχετικών δαπανών σε επίπεδο προγραμμάτων για το ΠΔΠ 2021-2027. Βάσει αυτής της συμφωνίας, μέχρι τον Ιανουάριο του 2023, η Επιτροπή θα εφαρμόσει αυτή τη μέθοδο, δοκιμαστικά ως προς τη σκοπιμότητά της, για ορισμένα υπό κεντρική διαχείριση προγράμματα. Διαπιστώσαμε επίσης ότι η Επιτροπή είχε προτείνει να διαθέσει κάποιους πόρους σε ορισμένα από τα οριζόντια ζητήματα πολιτικής αλλά όχι στην ισότητα των φύλων (σημεία **66** έως **73**).

Σύσταση 5 – Βελτίωση της αναφοράς στοιχείων σχετικά με την ισότητα των φύλων

Προκειμένου να βελτιώσει τη λογοδοσία και τη διαφάνεια του προϋπολογισμού και να εξασφαλίσει ότι υπάρχουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τα κεφάλαια που διατίθενται και χρησιμοποιούνται για την ισότητα των φύλων σε επίπεδο προγραμμάτων στο ΠΔΠ 2021-2027, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να αναπτύξει ένα άρτιο σύστημα για την παρακολούθηση των κεφαλαίων που θα διατεθούν και θα χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων, το οποίο να μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, περιλαμβανομένου του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας·

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: έως τον Δεκέμβριο του 2022.

- β) να αναφέρει ετησίως, στην ΕΕΔΕ και στο σχέδιο προϋπολογισμού, στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα που θα επιτυγχάνονται από άποψη ισότητας των φύλων, καθώς και το συνολικό ύψος των κεφαλαίων που θα διατίθενται και θα χρησιμοποιούνται για την ισότητα των φύλων σε όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, περιλαμβανομένου του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: σταδιακά, από τον Ιανουάριο του 2024 έως την πλήρη κάλυψη όλων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ.

- γ) να αναλύσει τη σκοπιμότητα της πρότασης ένα ποσοστό του προϋπολογισμού της ΕΕ να χρησιμοποιείται για την υποστήριξη της ισότητας των φύλων.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: κατά την εκπόνηση των προτάσεων για μετά το 2027.

109 Σημειώνουμε ότι υπάρχει η δέσμευση η ισότητα των φύλων να συνεκτιμάται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του μέσου «Next Generation EU». Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να διευκρινίζουν με ποιον τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα αναμένεται να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων και στις ίσες ευκαιρίες για όλους, καθώς και πώς θα ενσωματώνονται αυτοί οι στόχοι. Ωστόσο, η απουσία κοινών δεικτών θα δυσχεράνει την παρακολούθηση και τη μεταπαρακολούθηση των αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων δε και όσον αφορά το ζήτημα της ισότητας των φύλων (σημείο 56).

Σύσταση 6 – Αξιολόγηση και αναφορά στοιχείων σχετικά με το κατά πόσον ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας λαμβάνει υπόψη την ισότητα των φύλων

Η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί τα μέτρα που προτείνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών και, εν συνεχεία, να αναφέρει κατά πόσον αυτά συνέβαλαν στην ισότητα των φύλων.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τον Μάιο του 2021.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα V, του οποίου προεδρεύει ο Tony Murthy, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, στις 4 Μαΐου 2021.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner Lehne
Πρόεδρος

Συντομογραφίες

ΓΔ AGRI: Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ BUDG: Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ DEVCO: Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Συνεργασίας και Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ EAC: Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ EMPL: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ JUST: Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ REGIO: Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΕΓΤΑΑ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

ΕΓΤΕ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων

ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

ΕΕΔΕ: Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΚΤ+: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

ΣΒΑ: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

EIGE: Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Eurostat: Η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ISG: Διυπηρεσιακή ομάδα για την ισότητα των φύλων

REC (Rights, Equality and Citizenship): Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια»

SWD (staff working document): Αυτοτελές έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής

Γλωσσάριο:

Άμεσες ενισχύσεις: Πληρωμή για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος, καταβαλλόμενη απευθείας στους γεωργούς.

Ανάλυση βάσει φύλου: Εξέταση των διαφορών στις συνθήκες και τις ανάγκες μεταξύ γυναικών και ανδρών (εκτιμήσεις αναγκών βάσει φύλου) και των (πιθανών) επιπτώσεων μιας πολιτικής ή ενός προγράμματος στις γυναίκες και στους άνδρες (εκτίμηση επιπτώσεων ως προς το φύλο).

Απαλλαγή: Ετήσια απόφαση που λαμβάνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την οποία δίδει στην Επιτροπή την οριστική έγκριση για τον τρόπο με τον οποίο εκτελέστηκε ο προϋπολογισμός.

Αποδέκτης: Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει επιχορήγηση ή δάνειο από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ή που είναι ο τελικός ωφελούμενος χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ δραστηριότητας.

Βελτίωση της νομοθεσίας: Έννοια η οποία καθοδηγεί τη χάραξη πολιτικής και τη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, και στηρίζεται στην αρχή σύμφωνα με την οποία μια ρύθμιση θα πρέπει να επιτυγχάνει τους στόχους της με το ελάχιστο δυνατό κόστος και να σχεδιάζεται με τρόπο διαφανή, βάσει τεκμηρίωσης και με τη συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών.

Δείκτες συνδεδεμένοι με το φύλο: Μετρήσεις που δείχνουν τις αλλαγές στις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών εντός συγκεκριμένου τομέα.

Εκτίμηση επιπτώσεων: Ανάλυση των πιθανών (εκ των προτέρων) ή των πραγματικών (εκ των υστέρων) συνεπειών μιας πρωτοβουλίας πολιτικής ή άλλης δράσης.

Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό: Πρακτική εφαρμογή της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου σε όλα τα επίπεδα της διαδικασίας του προϋπολογισμού.

Επιμερισμένη διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή εκχωρεί μεν την εκτέλεση καθηκόντων στα κράτη μέλη, διατηρεί ωστόσο την τελική ευθύνη.

Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων: Ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την από μέρους της διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων.

Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία: Πρόκειται για τα πέντε βασικά ταμεία της ΕΕ που από κοινού στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη σε ολόκληρη την ΕΕ και τα οποία είναι: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: Ταμείο της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της συνεισφοράς της ΕΕ στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων: Ταμείο της ΕΕ για τη χρηματοδότηση άμεσων ενισχύσεων σε γεωργούς και μέτρων που ρυθμίζουν ή στηρίζουν τις γεωργικές αγορές.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο: Ταμείο της ΕΕ για τη δημιουργία ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης, καθώς και για τη βελτίωση της κατάστασης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο φτώχειας.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης: Ταμείο της ΕΕ για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ, με τη χρηματοδότηση επενδύσεων που μειώνουν τις ανισοροπίες μεταξύ περιφερειών.

Ισότητα των φύλων: Αρχή σύμφωνα με την οποία γυναίκες και άνδρες, κορίτσια και αγόρια πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα, τις ίδιες ελευθερίες και τις ίδιες ευκαιρίες.

Κανονισμός περί κοινών διατάξεων: Ο κανονισμός με τον οποίο θεσπίζονται οι κανόνες που διέπουν τα πέντε Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο: Το συνήθως επταετούς διάρκειας πρόγραμμα των δαπανών της ΕΕ, στο οποίο ορίζονται προτεραιότητες (βάσει στόχων πολιτικής) και ανώτατα όρια. Διαμορφώνει τη δομή στο πλαίσιο της οποίας καθορίζονται οι ετήσιοι προϋπολογισμοί της ΕΕ, με ανώτατα όρια για κάθε κατηγορία δαπανών.

Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου: Συστηματική συνεξέταση των ζητημάτων που συνδέονται με το φύλο σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής πολιτικών, μέσων, προγραμμάτων και ταμείων.

Φύλο (κοινωνικό): Κοινωνική και πολιτιστική επινόηση που αποδίδει διαφορετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα σε γυναίκες και άνδρες, κορίτσια και αγόρια και, συνεπεία αυτού, θεωρεί ότι οι γυναίκες και οι άνδρες έχουν ορισμένους χωριστούς ρόλους και ευθύνες.

Χωριστά κατά φύλο δεδομένα: Δεδομένα που συλλέγονται και πινακοποιούνται χωριστά για τις γυναίκες και τους άνδρες, καθιστώντας κατ' αυτό τον τρόπο δυνατή τη μέτρηση των διαφορών μεταξύ γυναικών και ανδρών από την άποψη των διαφόρων κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων.

Erasmus+: Πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού στην Ευρώπη, με το οποίο παρέχεται, πρωτίστως σε φοιτητές πανεπιστημίου, η ευκαιρία να σπουδάσουν και να αποκτήσουν εμπειρία στο εξωτερικό.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ: «ΣΥΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ
ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΕ: ΚΑΙΡΟΣ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΝΑ
ΓΙΝΟΥΝ ΠΡΑΞΗ»**

ΣΥΝΟΨΗ

Απαντήσεις της Επιτροπής σχετικά με τη σύνοψη (παράγραφοι I-VI):

Η δέσμευση της Επιτροπής για την προώθηση της ισότητας των φύλων είναι μακροχρόνια. Αυτή η δέσμευση ενισχύθηκε με την πάροδο του χρόνου και έλαβε νέα πολιτική ώθηση στο πλαίσιο της Επιτροπής επί προεδρίας της κ. Ursula von der Leyen, με την έκδοση, τον Μάρτιο του 2020, της νέας στρατηγικής για την ισότητα των φύλων 2020-2025 που αποτελεί τον χάρτη πορείας της πολιτικής για την επόμενη πενταετία. Η στρατηγική διαμορφώνει το πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής σχετικά με την ισότητα των φύλων και καθορίζει τους στόχους πολιτικής και τις βασικές δράσεις για την περίοδο 2020-2025. Αποτελεί μια φιλόδοξη και ολοκληρωμένη στρατηγική για όλους τους πολίτες, όλα τα κράτη μέλη, όλη την Ευρώπη και πέραν αυτής.

Η θέσπιση ενός ισχυρού θεσμικού πλαισίου βρίσκεται στο επίκεντρο των ανανεωτικών προσπαθειών που καταβάλλει η Επιτροπή επί προεδρίας της κ. Ursula von der Leyen με στόχο την ισότητα των φύλων. Για αυτό τον λόγο η πρόεδρος Ursula von der Leyen δημιούργησε μια μόνιμη δομή ειδικά για την ισότητα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων. Η πρόεδρος διόρισε την πρώτη έως τώρα επίτροπο με ειδικό χαρτοφυλάκιο για θέματα ισότητας, την οποία υποστηρίζει μια ειδική ομάδα για την ισότητα και η γραμματεία της στη Γενική Γραμματεία. Επιπλέον, η Επιτροπή δημιούργησε ένα ευρύ δίκτυο συντονιστών ισότητας οι οποίοι είναι υπεύθυνοι, μεταξύ άλλων, για τον έλεγχο όλων των επερχόμενων πρωτοβουλιών πολιτικής τις οποίες έχει αναλάβει η ΓΔ τους, από άποψη ισότητας, σε πρώιμο στάδιο προετοιμασίας και σχεδιασμού, ώστε να διασφαλίζεται η συμπερίληψη μιας ουσιαστικής διάστασης ισότητας.

Όπως επίσης αναφέρεται στη στρατηγική, η Επιτροπή εφαρμόζει μια τρισχιδή προσέγγιση ως προς την ισότητα των φύλων. Προωθεί την ισότητα των φύλων, αφενός, μέσω της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στις πολιτικές και, αφετέρου, μέσω ειδικών στοχευμένων μέτρων για την αντιμετώπιση συνεχιζόμενων ανισοτήτων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο συναφών προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ, καθώς και μέσω πολιτικού διαλόγου.

Η δημοσιονομική πολιτική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εν λόγω προσπαθειών. Στις προτάσεις της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 (στο εξής: ΠΔΠ), η ισότητα των φύλων ενσωματώνεται στον σχεδιασμό του προγράμματος ως οριζόντια αρχή, καθώς και μέσω ειδικών στόχων του προγράμματος, με σκοπό την προώθηση πολιτικών που έχουν ως γνώμονα και συνεκτιμούν τη διάσταση του φύλου.

Αυτή η δέσμευση αντικατοπτρίστηκε περαιτέρω στη διοργανική συμφωνία¹ που συνοδεύει το ΠΔΠ 2021-2027.

---

¹ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων

Η Επιτροπή αναπτύσσει αυτή τη στιγμή μια μεθοδολογία για την παρακολούθηση των δαπανών που συνδέονται με την ισότητα των φύλων, η οποία θα δοκιμαστεί και θα εφαρμοστεί σταδιακά. Επιπλέον, η Επιτροπή εργάζεται προκειμένου να επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες οδηγίες της για ενισχυμένη ανάλυση των επιπτώσεων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ στην ισότητα των φύλων, σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας.

Η Επιτροπή θα ενεργήσει με βάση τους περιορισμούς που θέτει το ΠΔΠ 2021-2027, όπως συμφωνήθηκε με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2020, καθώς και τις βασικές πράξεις των προγραμμάτων δαπανών, όπως εγκρίθηκαν από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Αυτοί οι περιορισμοί σχετίζονται, για παράδειγμα, με τον καθορισμό των στόχων και των δεικτών για τα νέα προγράμματα, τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη και τη διαθεσιμότητα συναφών δεδομένων.

Η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεχίσει να εργάζεται τόσο για την ενεργό προώθηση της ισότητας των φύλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο μίας εποικοδομητικής συνεργασίας με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ όσο και για την περαιτέρω βελτίωση των εσωτερικών δομών και της οργάνωσής της προς τον σκοπό αυτό.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

29. Η εξωτερική μελέτη που παρέθεσε το ΕΕΣ παρουσιάζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών/συντακτριών της και δεν αποτελούσε αξιολόγηση της Επιτροπής.

32. Όσον αφορά τις ετήσιες εκθέσεις προόδου, η στρατηγική δέσμευση ανέφερε ότι η πρόοδος, συμπεριλαμβανομένων παραδειγμάτων πρακτικών στα κράτη μέλη, θα πρέπει να αναφέρεται ετησίως βάσει των στόχων και των δεικτών στα παραρτήματα 1 και 2 του εγγράφου. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε σε αυτό μέσω της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ.

33. Η Επιτροπή εξέτασε προσεκτικά τους διαθέσιμους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου στο πλαίσιο του ΣΒΑ 5 για την ισότητα των φύλων. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο δείκτης των Ηνωμένων Εθνών 5.γ.1 «Ποσοστό χωρών με συστήματα για την παρακολούθηση και τη διάθεση δημόσιων χρηματοδοτήσεων για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών» —στην τρέχουσα μορφή του— προορίζεται να εφαρμοστεί στις αναπτυσσόμενες χώρες και ως εκ τούτου έχει περιορισμένη σημασία για την ΕΕ.

34. Η στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων υλοποιεί τη δέσμευση της Επιτροπής επί προεδρίας της κ. Ursula von der Leyen να επιτύχει μια Ένωση ισότητας. Η στρατηγική επανατοποθετεί την ισότητα των φύλων στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας. Παρουσιάζει το απαραίτητο πλαίσιο για την ενίσχυση των προσπαθειών της Επιτροπής με την παρουσίαση στόχων και δράσεων πολιτικής προκειμένου να σημειωθεί σημαντική πρόοδος έως το 2025 προς μια Ευρώπη με ισότητα των φύλων.

38. Η Γενική Γραμματεία είναι γενικά αρμόδια για τον συντονισμό των πολιτικών στην Επιτροπή, με την κάλυψη όλων των πολιτικών προτεραιοτήτων και στόχων αυτής. Ο Επίτροπος Προϋπολογισμού φέρει καθολική ευθύνη για τον συντονισμό της δημοσιονομικής πολιτικής στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης της πολιτικής στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Εκτός από τους στόχους που ορίζονται ρητά στα στρατηγικά τους σχέδια, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επιδιώκουν στόχους και αρχές για την ισότητα των φύλων που ενσωματώνονται στα νομικά πλαίσια των προγραμμάτων τα οποία διαχειρίζονται, όπως συμβαίνει για παράδειγμα στην πολιτική συνοχής.

45. Το 2020, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής ξεκίνησαν έντονοι προβληματισμοί σχετικά με την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την παρακολούθηση των κονδυλίων που διατίθενται για την ισότητα των φύλων. Όπως είναι φυσικό, οι εν λόγω προβληματισμοί περιλάμβαναν τις σχετικές δημοσιεύσεις του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (στο εξής: EIGE). Αφού αυτοί οι προβληματισμοί προχώρησαν κάπως, διατυπώθηκαν εγγράφως και συζητήθηκαν στις υπηρεσίες σε διάφορα επίπεδα, οι υπηρεσίες της Επιτροπής απευθύνθηκαν στο EIGE προκειμένου οι εμπειρογνώμονες να εκφράσουν τη γνώμη τους σχετικά με τις υπό εξέταση ιδέες.

Αυτές οι ιδέες διαμορφώνουν τη βάση για τη μεθοδολογία την οποία δεσμεύεται να αναπτύξει η Επιτροπή σύμφωνα με τη δέσμευσή της στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας για το ΠΔΠ για τις αρχές του 2023. Η Επιτροπή συνεχίζει τις εργασίες για τη μεθοδολογία σε στενή διαβούλευση με το EIGE.

47. Η ειδική ομάδα για την ισότητα είναι εσωτερική ομάδα της Επιτροπής και δεν περιλαμβάνει εκτελεστικούς ή αποκεντρωμένους οργανισμούς. Ωστόσο, η γραμματεία της ειδικής ομάδας βασίζεται στην εμπειρογνομοσύνη των οργανισμών και έχει ήδη συνεδριάσει με το EIGE. Πρόσθετες συνεδριάσεις με το EIGE έχουν ήδη προγραμματιστεί για την άνοιξη του 2021.

48. Παρόλο που η ειδική ομάδα για την ισότητα, υπό την προεδρία της Γενικής Γραμματείας, είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της συνεκτίμησης της διάστασης της ισότητας στην Επιτροπή, η ΓΔ BUDG έχει σημαντικές αρμοδιότητες για την ενσωμάτωση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στη δημοσιονομική πολιτική, μεταξύ άλλων, μέσω των πάγιων οδηγιών της εγκυκλίου προϋπολογισμού σχετικά με τη σύνταξη της ενότητας για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στις δηλώσεις προγράμματος.

Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 50 έως 53

Η ανάλυση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων ενσωματώνεται στο πλαίσιο της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, το οποίο καλύπτει όλες τις πτυχές χάραξης πολιτικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων δαπανών του προϋπολογισμού.

Στο Regulatory Policy Outlook 2018 ο ΟΟΣΑ κατέταξε το πλαίσιο της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας ανάμεσα στα καλύτερα στην κατηγορία μεταξύ των μελών του. Η ανάλυση ως προς το φύλο καλύπτεται από ειδικά εργαλεία βελτίωσης της νομοθεσίας που εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να πραγματοποιείται η ανάλυση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων.

Το πλαίσιο βελτίωσης της νομοθεσίας δίνει έμφαση στην αναλογικότητα όσον αφορά την εμπέλεια και τον βαθμό εμπάθυνσης της ανάλυσης στις εκτιμήσεις των επιπτώσεων. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να εξετάζονται όλες οι επιπτώσεις για όλα τα δυνητικά ενδιαφερόμενα μέρη σε όλες τις πολιτικές, αλλά μόνο οι πιο συναφείς, βάσει της αρχής της αναλογικής ανάλυσης. Η αρχή της αναλογικότητας σε μια ολοκληρωμένη και ισορροπημένη ανάλυση συνάδει πλήρως με τη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου της 13ης Απριλίου 2016.

54. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου είναι ένας ανεξάρτητος φορέας εντός της Επιτροπής ο οποίος παρέχει συμβουλές στο Σώμα των Επιτρόπων. Ελέγχει αν η εκτίμηση των επιπτώσεων παρέχει μια διαφανή ανάλυση των συναφών επιπτώσεων και αυτό το πράττει με αναλογικό τρόπο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Στην ετήσια έκθεσή της για το 2018, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου επεσήμανε ότι οι υπηρεσίες πρέπει να εξετάζουν ό,τι είναι ανάλογο προς κάλυψη καθώς και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζει όσον αφορά τον χρόνο και τη διαθεσιμότητα, την προσβασιμότητα και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων. Η φύση της πρωτοβουλίας επηρεάζει τις επιπτώσεις που πρέπει να εκτιμηθούν. Όσον αφορά την ανάλυση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων και την εμφάνισή της στην εκτίμηση των επιπτώσεων, η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου δημοσίευσε πραγματικούς αριθμούς στις εκθέσεις της, αλλά δεν αμφισβήτησε με κανέναν τρόπο την πλήρη συμμόρφωση της Επιτροπής με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας στην ανάλυσή της για τις επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων.

Για λόγους αναλογικότητας, οι εκθέσεις εκτίμησης των επιπτώσεων περιλαμβάνουν την ανάλυση των επιπτώσεων που θεωρούνται σημαντικές, όπως συζητήθηκε στις διωπηρεσιακές ομάδες συντονισμού. Σε περίπτωση που οι επιπτώσεις δεν αναμένεται να είναι σημαντικές, δεν αναλύονται, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

58. Όταν τα δεδομένα δεν είναι χωριστά κατά φύλο, αυτό συμβαίνει γενικά επειδή δεν έχουν το άτομο ως στατιστική μονάδα (για παράδειγμα: στατιστικά στοιχεία επιχειρήσεων, ενέργεια, εθνικοί λογαριασμοί κ.λπ.). Ως εκ τούτου, οι αντίστοιχες στατιστικές δεν μπορούν να χωριστούν κατά φύλο.

62. Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων (στο εξής: ΚΚΔ) για τις περιόδους προγραμματισμού 2014-2020 και 2021-2027 προβλέπει ότι η ισότητα των φύλων είναι μια οριζόντια αρχή για όλα τα ΕΔΕΤ και περιλαμβάνει σειρά διατάξεων για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου. Επιπλέον, ο ΚΚΔ για την περίοδο 2021-2027 προβλέπει παρακολούθηση της διάστασης του φύλου.

69. Η ικανότητα της Επιτροπής να παρέχει αυτό το είδος πληροφοριών εξαρτάται από τα ειδικά χαρακτηριστικά σχεδιασμού των υποκείμενων προγραμμάτων, τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη και τη διαθεσιμότητα σχετικών δεδομένων.

73. Η Επιτροπή δεσμεύεται να ενισχύει συνεχώς την υποβολή εκθέσεων εκ μέρους της. Λαμβάνοντας υπόψη το αίτημα του ΕΕΣ για περαιτέρω υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ισότητα των φύλων στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (στο εξής: ΕΕΔΕ), η Επιτροπή διερευνά τη δυνατότητα να συμπεριληφθεί στην ΕΕΔΕ για το 2020 — που πρόκειται να δημοσιευθεί τον Ιούνιο του 2021— ειδική υποενότητα για την ισότητα των φύλων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην ΕΕΔΕ για το 2019, στο ενημερωτικό γράφημα των ΣΒΑ, έχει συμπεριληφθεί ένα ενδεικτικό παράδειγμα της συνεισφοράς του προϋπολογισμού της ΕΕ στον ΣΒΑ 5 (ο οποίος αποσκοπεί στην επίτευξη ισότητας των φύλων). Βλ. επίσης την απάντηση της Επιτροπής στη σύσταση 5β).

77. Όσον αφορά τα ΕΔΕΤ, οι διαχειριστικές αρχές δεν υποχρεούνται να διενεργούν εκ των προτέρων ανάλυση σχετικά με τη διάσταση του φύλου σε όλους τους τομείς πολιτικής. Το παράρτημα I του ΚΚΔ για την περίοδο 2014-2020 αναφέρει σαφώς ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να διενεργούν αναλύσεις ως προς το φύλο «κατά περίπτωση» (τμήμα 5 σχετικά με τις οριζόντιες αρχές).

Η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει ότι η ισότητα των φύλων αποτελεί οριζόντια αρχή στα ΕΔΕΤ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιγράφουν στα προγράμματα τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση της εν λόγω αρχής, κυρίως όσον αφορά την επιλογή πράξεων, τον καθορισμό στόχων για παρεμβάσεις και τις ρυθμίσεις για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων. Συγκεκριμένες στοχευμένες δράσεις υποστηρίζονται επίσης μέσω του ΕΚΤ.

78. Για την περίοδο 2021-2027, οι νομικές απαιτήσεις βάσει του ΚΚΔ όσον αφορά την ισότητα των φύλων έχουν ενισχυθεί περαιτέρω με δύο τρόπους. Πρώτον, εισήχθη μια νέα προϋπόθεση χρηματοδότησης για τα κράτη μέλη (που ονομάζεται «αναγκαίος πρόσφορος όρος») προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, η οποία περιλαμβάνει επίσης την απαίτηση ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επιπλέον, ενισχύθηκε ο αναγκαίος πρόσφορος όρος για την ισότητα των φύλων. Επιπροσθέτως, συμπεριλήφθηκε στο ΕΚΤ+, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής ένα σύστημα παρακολούθησης των σχετικών με την ισότητα των φύλων δαπανών, το οποίο θα επιτρέψει την καλύτερη παρακολούθηση των επενδύσεων που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων.

80. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, τα κράτη μέλη δεν είχαν την υποχρέωση να συμπεριλάβουν συγκεκριμένους στόχους και δείκτες σχετικά με τη διάσταση του φύλου για τις επενδυτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο του ΕΚΤ. Επιπλέον, και για την πληρότητα της έκθεσης, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι η Ρουμανία επέλεξε να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων μέσω της παροχής κινήτρων για τη συμμετοχή των γυναικών σε επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και της προώθησης ειδικών δράσεων με άμεσο αντίκτυπο σε στοιχεία ισότητας των φύλων. Η προσέγγιση περιγράφεται λεπτομερώς στο σημείο 11.3 του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανθρώπινο Κεφάλαιο» για την περίοδο 2014-2020 και παρακολουθείται μέσω της συλλογής δεδομένων σχετικά με το φύλο για τους δείκτες που ορίζονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα.

82. Τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις δεν μπορούσαν πράγματι να περιγραφούν το 2016 και το 2018, καθώς μπορούν να μετρηθούν μόνο αφού έχει παρέλθει μεγαλύτερη περίοδος εφαρμογής. Το γεγονός αυτό επιδεινώθηκε από την καθυστερημένη έναρξη εφαρμογής στον προγραμματισμό του ΠΔΠ 2014-2020.

83. Το 2017 και το 2019 η Επιτροπή συνέταξε μια στρατηγική έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 53 του ΚΚΔ βάσει των εκθέσεων προόδου σχετικά με την εφαρμογή των συμφωνιών εταιρικής σχέσης που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 1 του ΚΚΔ. Στις εκθέσεις προόδου τους, τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες, μεταξύ άλλων, σχετικά με τις δράσεις που έχουν αναληφθεί σε σχέση με την εφαρμογή των οριζόντιων αρχών στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 7 του ΚΚΔ).

84. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 288/2014 αναφέρει σαφώς ότι «[...] Για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής η κατανομή κατά φύλο, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν ισχύει [...]» (παράρτημα Ι τμήμα πίνακας 5 πρώτη υποσημείωση). Ως εκ τούτου, κατά τη φάση των διαπραγματεύσεων που οδηγούν στην έγκρισή τους, τα προγράμματα των ΕΤΠΑ/ΤΣ οφείλουν να παρέχουν διαχωρισμό των δεικτών ανά φύλο, μόνο όπου ισχύει. Κατά συνέπεια, οι δείκτες που αναφέρονται στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης διαχωρίζονται κατά φύλο μόνο σε μικρό αριθμό περιπτώσεων. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του θέτει

περιορισμούς στην παρουσίαση των δεδομένων στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης και αυτοματοποιημένης πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων.

85. Ο κανονισμός για τις άμεσες ενισχύσεις εφαρμόζει τις αρχές, αφενός, της απαγόρευσης των διακρίσεων και, αφετέρου, της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών που κατοχυρώνονται στα άρθρα 10 και 8 της ΣΛΕΕ, καθώς και στα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Δεν απευθύνεται ειδικά σε άνδρες ή γυναίκες αλλά μάλλον σε αγρότ(ισσ)ες. Κανένας από τους αναγνωρισμένους λόγους διακρίσεων (φύλο, αναπηρία κ.λπ.) δεν έχει επιπτώσεις στην επιλεξιμότητα των αγροτ(ισσ)ών για λήψη άμεσων ενισχύσεων.

86. Ο ισχύων κανονισμός για τις άμεσες ενισχύσεις προβλέπει την τήρηση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 23. Βλέπε επίσης απάντηση στο σημείο 85.

Στις διοργανικές διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική ΚΓΠ, επιτεύχθηκε συμφωνία ώστε να συμπεριληφθεί ένας συγκεκριμένος στόχος για την προώθηση της «ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία». Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη που εναρμονίζονται με το νέο μοντέλο υλοποίησης να εφαρμόσουν πιο στοχευμένες και δίκαιες δράσεις, συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, σύμφωνα με τις επιμέρους ανάγκες τους. Τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν τη συμμετοχή φορέων που είναι αρμόδιοι για την ισότητα των φύλων στην κατάρτιση των στρατηγικών σχεδίων τους για την ΚΓΠ.

Επιπλέον, στις συστάσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ εξετάστηκαν ζητήματα που αφορούν το φύλο.

88. Βλέπε επίσης απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 86.

89. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το διαθέσιμο εισόδημα των αγροτικών νοικοκυριών εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες ανεξάρτητους από το γεωργικό εισόδημα, όπως το εισόδημα των μελών της οικογένειας από μη γεωργικές δραστηριότητες, καθώς και από πολιτικές εθνικής αρμοδιότητας που διαφέρουν πολύ μεταξύ των κρατών μελών (φορολογία, νομοθεσία για την αγορά γης, κληρονομικό δίκαιο, συνταξιοδοτικά συστήματα, κρατικές ενισχύσεις για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κ.λπ.).

90. Η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι για λόγους αναλογικότητας, συλλέγει μόνο δεδομένα συναφή με τους σκοπούς της εφαρμογής μιας δεδομένης νομοθεσίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι στον κανονισμό για τις άμεσες ενισχύσεις για την περίοδο 2014-2020 δεν υπήρχε διαφοροποίηση μεταξύ των φύλων, τα κράτη μέλη δεν όφειλαν να κοινοποιήσουν δεδομένα σχετικά με το φύλο των δικαιούχων άμεσων ενισχύσεων.

Επιπλέον, οι δικαιούχοι άμεσων ενισχύσεων του ΕΓΤΕ μπορεί να είναι νομικές οντότητες ή φυσικά πρόσωπα.

91. Η Eurostat δημοσιεύει χωριστά κατά φύλο στοιχεία σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων κατά την έννοια της «έγγειας ιδιοκτησίας» για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις του πίνακα ef_mpr_tenure. Αυτός ο πίνακας² παρουσιάζει τον

² https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?query=BOOKMARK_DS-1159245_QID_-25582F32_UID_-3F171EB0&layout=SEX,L,X,0;TIME,C,X,1;GEO,L,Y,0;TENURE,L,Z,0;AGE,L,Z,1;FARMTYPE,L,Z,2;AGRAREA,L,Z,3;UNIT,L,Z,4;INDICATORS,C,Z,5;&zSelection=DS-1159245INDICATORS,OBS_FLAG;DS-

αριθμό των εκμεταλλεύσεων όπου ο/η κάτοχος είναι άνδρας ή γυναίκα (ή το φύλο δεν ισχύει) το 2016 και η γεωργική έκταση (στο σύνολό της ή εν μέρει) ανήκει στον/στην κάτοχο. Επισημαίνεται ότι τα δεδομένα σε αυτόν τον πίνακα πρέπει να αναλύονται με προσοχή στις περιπτώσεις που ο/η κάτοχος της εκμετάλλευσης είναι ιδιοκτήτης/ιδιοκτήτρια της γεωργικής έκτασης και ταυτόχρονα τη μισθώνει.

92. Η Επιτροπή αναφέρεται στις απαντήσεις της που περιλαμβάνονται στα σημεία 86-88. Τα στοιχεία στα οποία αναφέρεται το ΕΕΣ δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΓΤΕ.

Στην πρόταση για τη μελλοντική ΚΓΠ μετά το 2020, τα ζητήματα σχετικά με το φύλο καλύπτονται και αντιμετωπίζονται βάσει του ειδικού στόχου 8 (ΕΣ8). Σύμφωνα με το νέο μοντέλο υλοποίησης και τηρώντας ταυτόχρονα τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, τα κράτη μέλη θα έχουν μεγαλύτερη ευελιξία ώστε να σχεδιάσουν τις παρεμβάσεις τους στην ΚΓΠ σύμφωνα με τις ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων σχετικά με το φύλο.

93. Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι στατιστικές σχετικά με την κυριότητα της γης από γυναίκες εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών.

Όσον αφορά την ΚΓΠ μετά το 2020, η Επιτροπή προτείνει τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις/τους δικαιούχους κατά φύλο, όπου είναι δυνατόν και σκόπιμο.

96. Η Επιτροπή συλλέγει χωριστά κατά φύλο δεδομένα στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020 χωρίς καμία ρητή νομική διάταξη και σκοπεύει να συνεχίσει τη συλλογή στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027. Επιπλέον, έπειτα από τις διοργανικές διαπραγματεύσεις, ο διαχωρισμός περιγράφεται πλέον σαφώς στο παράρτημα II του τελικού νομικού κειμένου του κανονισμού: «Οι μετρήσεις των ποσοτικών δεικτών αναλύονται, κατά περίπτωση, ανά χώρα, φύλο και είδος της δράσης και δραστηριότητα».

97. Η εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής για το πρόγραμμα Erasmus+ υπό το ΠΔΠ 2014-2020 συνεκτιμούσε τη διάσταση της ισότητας των φύλων, αλλά μόνον σε περιορισμένο βαθμό σύμφωνα με την αρχή της αναλογικής ανάλυσης των σημαντικότερων επιπτώσεων.

98. Η Επιτροπή σημειώνει ότι στον νέο κανονισμό για το Erasmus+ 2021-2027 έχει συμπεριληφθεί μια αιτιολογική σκέψη ώστε να δηλώνεται σαφώς ότι το πρόγραμμα θα υποστηρίζει την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών ως γενική αρχή. [«Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»). Ειδικότερα, ο παρών κανονισμός επιδιώκει να εξασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό του δικαιώματος στην ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών και του δικαιώματος μη διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων 21 και 23 του Χάρτη. (...)»]

1159245UNIT,HLD;DS-1159245FARMTYPE,TOTAL;DS-1159245AGE,TOTAL;DS-1159245TENURE,OWN;DS-1159245AGRAREA,TOTAL;&rankName1=TENURE_1_2_-1_2&rankName2=UNIT_1_2_-1_2&rankName3=INDICATORS_1_2_-1_2&rankName4=AGRAREA_1_2_-1_2&rankName5=FARMTYPE_1_2_-1_2&rankName6=AGE_1_2_-1_2&rankName7=SEX_1_2_0_0&rankName8=TIME_1_0_1_0&rankName9=GEO_1_2_0_1&rStp=&cStp=&rDCh=&cDCh=&rDM=true&cDM=true&footnes=false&empty=false&wai=false&time_mode=NONE&time_most_recent=false&lang=EN&cfo=%23%23%23%2C%23%23%23.%23%23%23 = <https://europa.eu/!Cg88wR>

100. Η αξιολόγηση στις προγραμματικές δηλώσεις του 2020 βασίστηκε στο συνολικό ποσοστό συμμετοχής ύψους 58 % των γυναικών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, το οποίο η Επιτροπή θεωρεί εξαιρετικό. Η αντιμετώπιση των αποκλίσεων μεταξύ των φύλων ανά κλάδους σπουδών αποτελεί ευρύτερο ζήτημα που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Erasmus+.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

101. Η Επιτροπή δεσμεύεται ως προς τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ και θεωρεί ότι η νέα στρατηγική για την ισότητα των φύλων για την περίοδο 2020-2025, μαζί με το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και τη συνοδευτική διοργανική συμφωνία, παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο προς τούτο.

102. Η μακροχρόνια δέσμευση της Επιτροπής για την ισότητα των φύλων ενισχύθηκε περαιτέρω στο πλαίσιο της Επιτροπής επί προεδρίας της κ. Ursula von der Leyen. Η στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων 2020-2025 υλοποιεί τη δέσμευση της Επιτροπής επί προεδρίας της κ. Ursula von der Leyen να επιτύχει μια Ένωση ισότητας με την ενίσχυση των προσπαθειών της Επιτροπής προς τον σκοπό αυτό. Η στρατηγική παρουσιάζει στόχους και δράσεις πολιτικής προκειμένου να σημειωθεί σημαντική πρόοδος έως το 2025 προς μια Ευρώπη με ισότητα των φύλων. Στόχος είναι μια Ένωση όπου γυναίκες και άνδρες, κορίτσια και αγόρια, σε όλη την πολυμορφία τους, θα μπορούν να χαράζουν ελεύθερα την πορεία που επιλέγουν στη ζωή τους, θα έχουν ίσες ευκαιρίες ανέλιξης και θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα και να αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στην ευρωπαϊκή κοινωνία μας. Η στρατηγική παρέχει μια πυξίδα και μια σαφή περιγραφή ώστε οι υπηρεσίες της Επιτροπής να την καταστήσουν λειτουργική στους αντίστοιχους τομείς πολιτικής τους.

103. Στα τέλη του 2019 συγκροτήθηκε ειδική ομάδα για την ισότητα με σκοπό την υποστήριξη της πρώτης Επιτρόπου που ανέλαβε το χαρτοφυλάκιο για θέματα ισότητας. Πρόεδρος της εν λόγω ειδικής ομάδας είναι η αναπληρώτρια γενική γραμματέας που είναι αρμόδια για τον συντονισμό των πολιτικών, η οποία έχει υπό την αυστηρή εποπτεία της όλες τις πολιτικές της Επιτροπής.

Η συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων αποτελεί συλλογική προσπάθεια, σε όλα τα επίπεδα, η οποία αντικατοπτρίζεται σαφώς από τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας της ειδικής ομάδας για την ισότητα. Συγκεκριμένα, οι συντονίστριες/συντονιστές ισότητας, που διορίζονται σε κάθε γενική διεύθυνση, είναι η βασική κινητήρια δύναμη της ειδικής ομάδας και έχουν την ευθύνη για τις επαφές με τη γραμματεία της ειδικής ομάδας, η οποία υπάγεται στη Γενική Γραμματεία. Οι συντονίστριες/συντονιστές ισότητας διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, στην οικεία ΓΔ καθώς και στη διασφάλιση της συνεκτίμησης της διάστασης της ισότητας των φύλων στον οικείο τομέα πολιτικής. Οι συντονίστριες/συντονιστές ισότητας συνεδριάζουν τακτικά και ανταλλάσσουν ορθές πρακτικές σχετικά με τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων.

Η ΓΔ BUDG, σε στενή συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία, έχει συντονιστικό ρόλο σε σχέση με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Σύσταση 1 – Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου της Επιτροπής

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η ειδική ομάδα για την ισότητα συντονίζει το έργο των υπηρεσιών της Επιτροπής σε αυτόν τον τομέα. Οι συντονίστριες/συντονιστές ισότητας διορίζονται από κάθε ΓΔ και τους ανατίθεται ο συντονισμός και ο έλεγχος από άποψη ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, όλων των επερχόμενων πρωτοβουλιών πολιτικής στις οποίες η οικεία ΓΔ είναι επικεφαλής υπηρεσία. Οι συντονίστριες/συντονιστές ισότητας σε συνεργασία με τη γραμματεία της ειδικής ομάδας για την ισότητα θα διασφαλίζουν ότι η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου αντανακλάται ορθά στα εσωτερικά σχέδια για τη συνεκτίμηση της διάστασης της ισότητας των φύλων.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματος εσωτερικής κατανομής αρμοδιοτήτων, όπως κρίνει σκόπιμο. Εν προκειμένω, έχει ήδη εφαρμόσει τις απαραίτητες ρυθμίσεις για να είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι η καθοδήγηση, ο συντονισμός και η παρακολούθηση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου πραγματοποιούνται με αποτελεσματικό τρόπο. Η ΓΔ BUDG, σε στενή συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία, διαδραματίζει σημαντικό συντονιστικό ρόλο σε σχέση με τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

δ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή χρησιμοποιεί εκτενώς ένα ευρύ φάσμα διαθέσιμων εργαλείων και εμπειρογνωσίας, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής εμπειρογνωσίας, του Κοινού Κέντρου Ερευνών, καθώς και του EIGE.

Σύσταση 2 – Πραγματοποίηση αναλύσεων ως προς το φύλο

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση

Η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές και την εργαλειοθήκη της για τη βελτίωση της νομοθεσίας προκειμένου να υποστηρίξει τον προσδιορισμό και την ανάλυση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων στις αξιολογήσεις και εκτιμήσεις των επιπτώσεων. Η επικαιροποίηση θα υπόκειται στην αρχή της αναλογικής ανάλυσης σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν και θα αναλυθούν οι σημαντικότερες επιπτώσεις κάθε προγράμματος.

Οι επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις εκτιμήσεις και τις αξιολογήσεις των επιπτώσεων και να αναλύονται όταν είναι σημαντικές για το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η επικαιροποίηση για τη βελτίωση της νομοθεσίας θα υποστηρίξει τον καλύτερο προσδιορισμό, την καλύτερη επιλογή και την καλύτερη ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση, στο πλαίσιο των διαθέσιμων δεδομένων, των σημαντικών επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση

Σύμφωνα με τη δέσμευσή της στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας που συνοδεύει το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο η Επιτροπή θα ενισχύσει την εκτίμηση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων στις αξιολογήσεις και εκτιμήσεις των επιπτώσεων για συναφή μελλοντικά προγράμματα και μέσα χρηματοδότησης της ΕΕ και θα επικαιροποιήσει αναλόγως τις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Κατά την κατάρτιση μελλοντικών προτάσεων για προγράμματα δαπανών της ΕΕ, η Επιτροπή θα εξετάζει αν οι δυνητικές επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων των μελλοντικών προγραμμάτων και μέσων χρηματοδότησης της ΕΕ είναι σημαντικές.

Όσον αφορά συναφή προγράμματα δαπανών της ΕΕ, η Επιτροπή θα παρουσιάζει την εκτίμηση των επιπτώσεων στην ισότητα των φύλων κατά την αξιολόγηση και την εκτίμηση των επιπτώσεων και κατά την υποβολή της ετήσιας έκθεσης επιδόσεων, στο πλαίσιο των διαθέσιμων δεδομένων.

Σύσταση 3 – Συλλογή και ανάλυση χωριστών κατά φύλο δεδομένων

α) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η συλλογή, η ανάλυση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα υπάρχοντα χωριστά κατά φύλο δεδομένα για τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ υπό άμεση διαχείριση θα διεξαχθεί σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή θα αναλύσει και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με αυτές τις πληροφορίες, όταν είναι διαθέσιμες. Όμως η συστηματική ενοποίηση των πληροφοριών στα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ υπό επιμερισμένη διαχείριση δεν είναι δυνατή, διότι η συλλογή τέτοιων πληροφοριών δεν απαιτείται από όλες τις σχετικές νομικές βάσεις των εν λόγω χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την καταλληλότητα της συλλογής τέτοιων δεδομένων και της υποβολής έκθεσης σχετικά με αυτά, κατά την κατάρτιση προτάσεων για μελλοντικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, στο πλαίσιο των αξιολογήσεων και της εκτίμησης των επιπτώσεων ή άλλων προπαρασκευαστικών σταδίων.

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί, σε αυτό το στάδιο, να αναλάβει δεσμεύσεις σχετικά με το περιεχόμενο μελλοντικών νομοθετικών προτάσεων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 22 της διοργανικής συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, τα τρία θεσμικά όργανα συμφώνησαν να θεσπίσουν, όπου χρειάζεται, στη νομοθεσία απαιτήσεις σχετικά με την υποβολή εκθέσεων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, αποφεύγοντας παράλληλα την υπερβολική ρύθμιση και τον διοικητικό φόρτο, ιδίως για τα κράτη μέλη. Κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις επιπτώσεις της νομοθεσίας στην πράξη.

106. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπέβαλε τις προτάσεις της για το ΠΔΠ 2021-2027 το 2018, η κατάσταση έχει εξελιχθεί. Κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, περισσότερα προγράμματα ενίσχυσαν τις διατάξεις τους σχετικά με την ισότητα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, στις βασικές τους πράξεις στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027. Για παράδειγμα, ο ΚΚΔ περιέχει πλέον ρητά τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου ως οριζόντια αρχή και περιλαμβάνει έναν νέο μηχανισμό παρακολούθησης. Στις διοργανικές διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική ΚΓΠ, τα τρία θεσμικά όργανα εισήγαγαν έναν συγκεκριμένο στόχο για την προώθηση της «ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία».

107. Η Επιτροπή αναφέρει στις δηλώσεις του προγράμματος τους δείκτες που καθορίζονται στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων. Επιπλέον, οι δείκτες που περιλαμβάνονται στις προτάσεις της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2021-2027 επιλέχθηκαν με βάση τη συνάφειά τους με τις βασικές πτυχές ενός δεδομένου προγράμματος, την αξιοπιστία τους, τη διαθεσιμότητα των σχετικών δεδομένων και τη σχέση κόστους-αποδοτικότητας.

Σύσταση 4 – Χρήση στόχων και δεικτών συνδεδεμένων με το φύλο

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση

Η Επιτροπή δεν μπορεί, σε αυτό το στάδιο, να αναλάβει δεσμεύσεις σχετικά με το περιεχόμενο μελλοντικών νομοθετικών προτάσεων.

Η Επιτροπή προτείνει στόχους για κάθε πρόγραμμα με βάση τη συνάφειά τους με τις βασικές πτυχές του εν λόγω προγράμματος. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την καταλληλότητα, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των συναφών δεικτών, κατά την κατάρτιση προτάσεων για μελλοντικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, στο πλαίσιο των αξιολογήσεων και της εκτίμησης των επιπτώσεων ή άλλων προπαρασκευαστικών σταδίων.

Στη συνέχεια, επιλέγονται οι δείκτες επίδοσης με βάση τη συνάφειά τους με έναν δεδομένο στόχο, τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων, καθώς και τη σχέση κόστους-αποδοτικότητας.

108. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το χρονοδιάγραμμα για την ανάπτυξη μεθοδολογίας ως προς την εκτίμηση των δαπανών που σχετίζονται με το φύλο έχει συμφωνηθεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας που συνοδεύει το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Σύσταση 5– Βελτίωση της αναφοράς στοιχείων σχετικά με την ισότητα των φύλων

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Όπως αναφέρεται στη διοργανική συμφωνία που συνοδεύει το ΠΔΠ 2021-2027, «Η Επιτροπή θα εξετάσει τον τρόπο ανάπτυξης μεθοδολογίας για τη μέτρηση των σχετικών δαπανών σε επίπεδο προγράμματος στο ΠΔΠ 2021-2027. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει την εν λόγω μεθοδολογία μόλις καταστεί διαθέσιμη. Το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2023, η Επιτροπή θα εφαρμόσει την εν λόγω μεθοδολογία για ορισμένα προγράμματα των οποίων η διαχείριση γίνεται κεντρικά, προκειμένου να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμη».

β) Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή θα υποβάλει εκθέσεις, σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία που συνοδεύει το ΠΔΠ 2021-2027. Δεδομένου ότι η μεθοδολογία θα εφαρμοστεί σταδιακά κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2021-2027, η υποβολή εκθέσεων θα περιορίζεται στα διαθέσιμα δεδομένα κατά τον εκάστοτε χρόνο και θα καλύπτει όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ σταδιακά μόνο, κατά τη διάρκεια της περιόδου.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Αυτή η αξιολόγηση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο όταν αποκτήσει επαρκή πείρα ως προς την εφαρμογή της νέας μεθοδολογίας.

Σύσταση 6 – Αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με το αν ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας λαμβάνει υπόψη την ισότητα των φύλων

Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση.

Σύμφωνα με τον κανονισμό για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα σχέδιά τους συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων και να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο συμβαίνει αυτό. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις εξηγήσεις που παρέχουν τα κράτη μέλη στο σχέδιό τους.

Η υλοποίηση των εθνικών σχεδίων υπάγεται στην ευθύνη των κρατών μελών. Με βάση τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα δεδομένα υλοποίησης που αναφέρουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αντιμετωπίζουν τις ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Κλιμάκιο ελέγχου

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου V (Χρηματοδότηση και διοίκηση της ΕΕ), του οποίου προεδρεύει ο Tony Murphy, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν η Eva Lindström, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από τους Katharina Bryan, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της, Johan Stalhammar, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, Karin Andersson, βοηθό υπάλληλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, Amanda Ramer, ασκούμενη στο ιδιαίτερο γραφείο της, Margit Spindelegger, διοικητικό στέλεχος, Elisa Gómez, συνυπεύθυνη έργου, Rogelio Abarquero Grossi, συνυπεύθυνο έργου, Giuseppe Diana, ελεγκτή, και Marilena Elena Friguras, ελέγκτρια, Quirino Mealha, αποσπασμένο εθνικό εμπειρογνώμονα, Joniada Goçaj, ασκούμενη, και Thomas Hebenstreit, ασκούμενο. Ο Jesús Nieto Muñoz παρείχε υποστήριξη στα γραφικά, ο Richard Moore παρείχε γλωσσική υποστήριξη, ο Emanuele Fossati και ο Danilo De Pascalis παρείχαν υποστήριξη ΤΠ, ο Bogomil Kovachev παρείχε στατιστική υποστήριξη, η Valée Tempez-Erasmi και η Manuela Magliocca παρείχαν γραμματειακή υποστήριξη.

Eva Lindström

Katharina Bryan

Johan Stalhammar

Margit Spindelegger

Elisa Gómez

Rogelio
Abarquero Grossi

Marilena
Elena Friguras

Quirino Mealha

Χρονοδιάγραμμα

Συμβάν	Ημερομηνία
Έγκριση του υπομνήματος σχεδιασμού του ελέγχου / Έναρξη του ελέγχου	13.12.2019
Επίσημη διαβίβαση του σχεδίου έκθεσης στην Επιτροπή (ή σε άλλον ελεγχόμενο)	10.3.2021
Έγκριση της οριστικής έκθεσης μετά τη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης	4.5.2021
Παραλαβή των επίσημων απαντήσεων της Επιτροπής (και άλλου ελεγχόμενου) σε όλες τις γλώσσες	1.6.2021

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Γραφήματα 4, 6 και 7: Τα εικονίδια δημιουργήθηκαν από την [Pixel perfect](#) μέσω του <https://flaticon.com>.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα eurora.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN: 978-92-847-6061-9	ISSN: 1977-5660	DOI: 10.2865/375733	QJ-AB-21-009-EL-Q
PDF	ISBN: 978-92-847-6011-4	ISSN: 1977-5660	DOI: 10.2865/596	QJ-AB-21-009-EL-N

«Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου» σημαίνει την ενεργό προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλα τα στάδια και σε όλους τους τομείς χάραξης και εφαρμογής πολιτικής. Βάσει της Συνθήκης, η ΕΕ υποχρεούται να προάγει την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλες τις δραστηριότητές της, αυτή δε η υποχρέωση αποτελεί τη βάση για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου. Στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου, αξιολογήσαμε κατά πόσον, από το 2014 και εξής, υπήρξε συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ, με σκοπό την προαγωγή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε ακόμη εκπληρώσει τη δέσμευσή της για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι συστάσεις που διατυπώνουμε σκοπό έχουν τη βελτίωση του πλαισίου της Επιτροπής για την υποστήριξη της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου, καθώς και την ενίσχυση της σημασίας που αποδίδεται στην ισότητα των φύλων κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors